

VALDAS ADAMKUS: ŠVIETIMAS NĖRA VALDŽIOS NUOSAVYBĖ

Prezidentūroje, dalyvaujant aukščiausiems šalies pareigūnams - prezidentui Valdui Adamkui, Seimo pirmininkui Artūriui Paulauskui, Ministrui pirmininkui Algirdui Brazauskui, visuomenei buvo pristatytas Lietuvos švietimo plėtotės strateginių nuostatų projektas, kurį parengė Prezidento iniciatyva sudaryta ekspertų ir politikų grupė.

“Šiandien visuomenei pristatomas Švietimo strategijos projektas mums primena paprastą, bet dažnai pamirštamą tiesą: švietimas nėra valdžios nuosavybė. Tai bendras mūsų, Lietuvos žmonių, turtas. Ir mes, Lietuvos žmonės, turime tartis, diskutuoti ir nuspręsti, kaip šį didelį savo turtą tvarkyti, kad jis kuo geriau tarnautų mūsų ir mūsų vaikų gerovei”, - sakė Prezidentūros Baltojoje salėje susirinkusiems daugiau kaip dviem šimtam įvairių sričių visuomenės veikėjų bei valdžios atstovų V.Adamkus.

Švietimo strategijos projektas, pasak Prezidento, mėgina atsakyti į klausimus, kaip švietimas šiandien galėtų mažinti skurdą ir žmonių socialinę atskirtį, stiprinti visuomenės solidarumą, daugiau prisidėti prie pilietinės visuomenės kūrimo, kaip galėtų paspartinti žinių visuomenės ir žinių ekonomikos raidą.

Švietimo strategijos projekte išdėstyta Lietuvos švietimo plėtotės per ateinančius dešimt metų strategija. Su švietimo bendruomene ir visuomene projektas bus aptariamas iki šių metų gruodžio 15 dienos. Atsižvelgiant į pasiūlymus, projektas bus koreguojamas, po to Prezidentas pateiks jį tvirtinti Seimui. Valstybės vadovas išreiškė viltį, kad visos politinės jėgos pasieks nacionalinį susitarimą dėl švietimo ateities.

Polinio sutarimo svarbą akcentavo ir susirinkusiems kalbėjęs Seimo pirmininkas A.Paulauskas. Jo nuomone, Švietimo strategijos projektas Seime turėtų būti svarstomas, kol dar nėra priimtas Švietimo įstatymas, kuris dabar yra Seime pradėtas svarstyti. Pasak A.Paulausko, dėl abiejų šių dokumentų turi būti kartu diskutuojama ir jie kartu turi būti priimami.

Švietimo ir mokslo ministras Algirdas Monkevičius pažymėjo, jog į Švietimo įstatymo projektą jau yra įtrauktos kai kurios Švietimo strategijos projekto nuostatos, o ministerija jau ėmė nagrinėti projekte išdėstytus uždavinius ir jų įgyvendinimo galimybes. Ministro teigimu, nuo švietimo strategijos bus pradėtas trečiasis švietimo reformos etapas. Strategijoje iškeltų tikslų įgyvendinimui numatyta 10 metų, tačiau darbo užteks gal net 15 metų, sakė A.Monkevičius.

Strategijoje, kaip informuoja ELTA, išanalizuoti dabartinės švietimo sistemos trūkumai, išdėstyti švietimo plėtotės siekiai, numatyti svarbiausi švietimo kokybės užtikrinimo uždaviniai ir būdai, kaip juos įgyvendinti.

Strategijos įgyvendinimo nuostatose numatyta, jog po patvirtinimo Seime Vyriausybė turės per 5 mėnesius parengti strategijos nuostatų įgyvendinimo veiksmų planą. Veiksmų programa turės būti pagrindžiama konkrečiais finansiniais valstybės įsipareigojimais. Manoma, jog Švietimo strategijos projektas sukels daug politikų ir visuomenės veikėjų diskusijų.

Susipažinti su Lietuvos švietimo plėtotės strateginių nuostatų projektu galima Prezidentūros tinklapyje www.president.lt. Vertinimų, pastabų bei pasiūlymų darbo grupė laukia nurodytu elektroninio pašto adresu: svietimas@president.lt.

Red pastaba: Šiame pranešime kalbama tik apie pilietinės visuomenės kūrimą, bet kodėl niekas nemini, kad Lietuvos švietimo sistemoje būtų įvestas tautinis auklėjimas?

Vilnius, spalio 24 d. (ELTA). Lietuva informavo Jungtines Tautas, jog ratifikavo 1973 m. Jungtinių Tautų Konvenciją dėl nusikaltimų prieš tarptautiniu mastu saugomus asmenis prevencijos ir bausmės už tokius nusikaltimus. Ši konvencija pripažįstama kaip viena pagrindinių tarptautinių daugiašalių sutarčių, skirtų kovai prieš tarptautinį terorizmą.

Oficialaus vizito metu Lietuvos Respublikos ambasadorius Vygaudas Ušackas (kairėje) su Illinois valstijos gubernatoriumi George Ryan jo kabinete.

ALGIRDAS BRAZAUSKAS TARIASI SU “GAZPROM” DĖL GERESNIO “LIETUVOS DUJŲ” AKCIJŲ PARDAVIMO

Vyriausybė patvirtino Rusijos dujų milžiną “Gazprom” potencialiu 34 proc. “Lietuvos dujų” bendrovės akcijų pirkėju.

“Tai nereiškia, kad Vyriausybė sutinka su “Gazprom” pateiktomis sąlygomis bei pasiūlymais, tačiau šis sprendimas atveria vartus deryboms”, - nutardamas Rusijos koncerną vienintelį įrašyti į potencialių pirkėjų - dujų tiekėjų sąrašą pareiškė Vyriausybės vadovas Algirdas Brazauskas.

Pasak jo, nors pastaruoju metu yra pasirodę įvairių spėlionių dėl Vyriausybės reakcijos į “Gazprom” pateiktas privatizuojamos “Lietuvos dujų” bendrovės akcijų sąlygas, tačiau Lietuvos pusė yra nusiteikusi derėtis dėl jų pagerinimo, o ne nepatvirtinti Rusijos koncerno potencialiu šių akcijų pirkėju.

Neoficialių šaltinių teigimu, “Gazprom” pasiūlė už “Lietuvos dujų” trečdalį akcijų

80 mln. litų - gerokai mažiau nei birželį 34 proc. įmonės akcijų įsigijęs strateginis Vakarų investuotojas - Vokietijos energetikos milžinų “Ruhrgas AG” ir “E.ON Energie AG” susivienijimas. Jis už 34 proc. “Lietuvos dujų” akcijų valstybei jau sumokėjo 116 mln. litų ir dabar kartu su Vyriausybe valdo bendrovę.

Įtraukiant “Gazprom” į Lietuvos dujų bendrovės potencialių pirkėjų sąrašą, nutarta įpareigoti komisiją “Lietuvos dujų” privatizavimo procesui koordinuoti, kad ji siektų pagerinti “Gazprom” pasiūlytas sąlygas, taip akcentuojant oficialią Vyriausybės poziciją.

“Gazprom” pateikė tik minimalius pasiūlymus dėl “Lietuvos dujų” akcijų privatizavimo”, - būsimų derybų atžvilgiu buvo optimistiškai nusiteikęs ūkio ministras Petras Čėsna.

Įpareigojimą komisijai “Lietuvos dujų” privatizavimo procesui koordinuoti vėliau

konkrečiai suformuluos atskirai Vyriausybės pareigūnai.

Tik Vyriausybės patvirtintame potencialių “Lietuvos dujų” akcijų pirkėjų - dujų tiekėjų sąrašo nurodytas potencialus pirkėjas gali pateikti galutinius konkursinius pasiūlymus. Juos pagal dabar galiojančią privatizavimo grafiką “Gazprom” turi pristatyti vėliausiai lapkričio 20 dieną.

Išstatinis “Lietuvos dujų” kapitalas yra 340,878 mln. litų. Valstybės turto fondas valdo 58,36 proc. bendrovės akcijų, “Ruhrgas” - 21,89 proc., o “E.On Energie” - 13,6 proc. Bendras įmonės akcininkų skaičius yra daugiau kaip pora tūkstančių.

Praėjusiais metais “Lietuvos dujos” uždirbo 13,31 mln. litų grynojo audituoto pelno, kuris buvo panaudotas per ankstesnius veiklos metus susidariusiems nuostoliams padengti.

LIETUVA DRAUGE SU 120 VALSTYBIŲ

Raštus, kuriais patvirtinama, kad Lietuva ratifikavo minėtą konvenciją, Lietuvos diplomatai įteikė JT vadovybei. Lietuvos atžvilgiu konvencija įsigalios praėjus 30 dienų po to, kai buvo įteikti ratifikaciniai raštai. Taigi po mėnesio Lietuva taps 121-ąja valstybe, kurioje įsigalios šis dokumentas, informuoja ELTA.

Konvencijos nuostatos įpareigoja numatyti savo įstatimuose atitinkamą baudžiamąją atsakomybę už konvencijoje apibrėžtus nusikaltimus, bendradarbiauti keičiantis reikalinga informacija bei imantis prevencinių priemonių.

Konvencija taikoma tarptautiniu mastu saugomų asmenų, įskaitant diplomatus at-

stovus, nužudymo, grobimo ar užpuolimo ir grasinimo ar pasikėsinimo tai padaryti atvejais. Nusikaltimu taip pat pripažįstamas ir minėtų asmenų tarnybinių bei gyvenamųjų patalpų ir transporto priemonių užpuolimas. Tarptautiniu mastu saugomi asmenys - tai užsienio reikalų ministrai, valstybių pareigūnai, tarptautinių organizacijų atstovai bei jų šeimų nariai, teigiama Konvencijoje.

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

■ SIŪLOMA BAUSTI UŽ UŽSIENYJE LAIKOMŲ PINIGŲ NEPRANEŠIMĄ

Seimas ketina numatyti administracinę atsakomybę fiziniams asmenims, nepranešusiems centriniam mokesčio administratoriui reikalaujamos informacijos apie užsienio valstybėse atidarytas ir uždarytas sąskaitas. Įspėjimu arba bauda nuo penkių šimtų iki tūkstančio litų siūloma bausti už tokios informacijos nepateikimą, pavėluotą pateikimą arba klaidingos informacijos pateikimą, informuoja ELTA.

Tokį administracinių teisės pažeidimų kodekso papildymo projektą Seimo posėdžių sekretoriате įregistravo Seimo Biudžeto ir finansų komiteto pirmininkas Algirdas Butkevičius.

Pagal šiuo metu galiojančias nuostatas, atsakomybė yra numatyta tik ūkio subjektams, nepranešusiems apie atidarytas ar uždarytas sąskaitas užsienio banke. Pasak A. Butkevičiaus, fiziniai asmenys pagal šiuo metu galiojančio Mokesčių administravimo įstatymo reikalavimus neprivalo pranešti Valstybinei mokesčių inspekcijai informacijos apie užsienio valstybėse atidarytas ir uždarytas sąskaitas.

Seimas jau priėmė Užsienio valiutos Lietuvos Respublikoje įstatymo pataisas, kuriose įtvirtintos nuostatos, reikalaujančios, kad Lietuvos Respublikos fiziniai asmenys praneštų informaciją apie užsienio valstybėse atidarytas ir uždarytas sąskaitas. Tokią pareigą planuojama įteisinti ir Mokesčių administravimo įstatymo papildymo projekte, kuriam parlamentariai yra pritarę po svarstymo.

■ PREZIDENTAS PATENKINO 23 ASMENŲ PRAŠYMUS

Vilnius, spalio 23 d. (ELTA). Prezidentas Valdas Adamkus išimties tvarka suteikė Lietuvos Respublikos pilietybę 23 iš 30 prašymus pateikusių asmenų. 13 būsimų naujų Lietuvos piliečių - Lenkijos Suvalkų krašto lietuviai.

ELTA informuoja, jog, be kitų su Lietuva susijusių asmenų, Lietuvos Respublikos piliečio pasą įgis 67 metų JAV politikos mokslų ekspertas tarptautinių saugumo studijų srityje Ričardas Krickus. Jo seneliai emigravo iš Lietuvos į Ameriką dar 1980 metais. 1990-1991 metais R.Krickus savo straipsniais ragino JAV administraciją pripažinti Lietuvos nepriklausomybę, jis - knygos "Kruvinasis sekmadienis" autorius.

■ REIKALAVO PAGARBOS IR SOCIALINIŲ GARANTIJŲ

Patvirtinti Antrojo pasaulinio karo veteranų, kovojusių anti-hitlerinės koalicijos pusėje, statusą reikalavo Vilniuje, Nepriklausomybės aikštėje susirinkę mitingo dalyviai.

Karo veteranų organizacijos tarybos pirmininkas Petras Aidukas *Eltai* sakė, kad akcijos dalyviai taip pat siekia, kad karo veteranams būtų numatytos atitinkamos socialinės garantijos ir lengvatos. Jų nuomone, reikėtų atkurti be jokių išlygų visiems karo dalyviams anksčiau jiems skirtas nukentėjusiųjų asmenų valstybines pensijas. Apie 300 akcijos dalyvių reikalavo anuliuoti visus įstatymus, įžeidžiančius karo veteranų orumą ir garbę. Jų nuomone, karo veteranams turi būti suteikta moralinė, dvasinė ir materialinė pagalba.

Iš Vilniaus, Kauno, Šiaulių ir kitų miestų atvykę mitinguotojai savo plakatuose klausė, kodėl **"yra skriaudžiami karo veteranai, kurie išvadavo Lietuvą nuo fašizmo"**? Jie įsitikinę, kad visi, kovoję su fašistine Vokietija, nepriklausomai nuo to, ar dirbo milicijoje, ar buvo partiniai sekretoriai, turėtų gauti 130 litų priedą prie senatvės pensijos.

■ JUBILIEJINIAME "VEIDE"

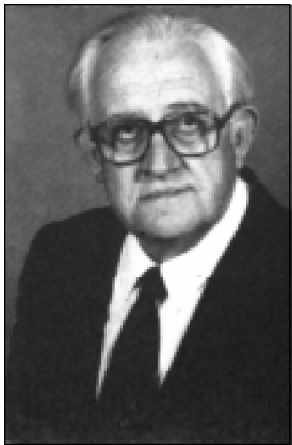
Savaitinis iliustruotas žurnalas *Veidas* švenčia dešimties metų sukaktį. 1992 m. spalio 15 dieną pasirodęs leidinys, leidėjų teigimu, tuomet buvo pirmasis ne tik Lietuvoje, bet ir Baltijos kraštuose savaitinis žurnalas.

Kaip jubiliejiniame *Veido* numeryje rašo vyr. redaktorius Liudvikas Gadeikis, *Veidas* ir toliau lieka vienintelis toks, mėginantis atvirai ir tiesiai kalbėti apie tai, kas išties yra svarbu visai visuomenei, tautai, valstybei. Daugiau kaip 120 puslapių apimties šventiniame numeryje žurnalo dešimtmetį apžvelgia buvę *Veido* redaktoriai Valdas Vasiliauskas, Roseta Vingevičiūtė ir Aurelijus Katkevičius.

Skaitytojams pristatomos dešimtmečio sentencijos, primenami įvairių metų *Veido* pokalbiai su žinomais Lietuvos žmonėmis ir spausdinamos šiandieninės jų mintys apie dešimtmečio aktualijas. Sukakties proga *Veidas* pristato ir labiausiai per pastaruosius 12 metų nusipelnusių politiką ir įtakingiausią šio meto verslininką. Apklausos duomenimis, daugiausia balsų surinko Premjeras Algirdas Brazauskas bei verslininkas ir politikas Viktoras Uspaskichas.

Lietuvių grįžimo į tėvynę informacijos centras

TARPTAUTINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

Algirdas Pužauskas

Irako diktatorius Saddam Hussein suvaidino spalio mėnesio 16 dieną demokratinius rinkimus. Apie 12 milijonų registruotų balsuotojų užpildė balsavimo būstinėse lapelius, kuriuose atžymėjo savo norą, kad Saddam Hussein būtų šalies prezidentu dar septynerius metus. Saddam pavaduotojas pranešė spaudai, kad už prezidentą balsavo visos 100 procentų. Jis neminėjo, kad Saddam tebuvo vienintelis kandidatas. Savo meilę diktatoriui balsuotojai pabrėžė ir tuo, kad daugelis rinkėjų atžymėjo balsavimo lapelį ne su pieštukais ar plunksnomis, bet, persidūrę savo nykštį, sutepė lapelį savo krauju. Minėtas diktatoriaus pavaduotojas Ibrahim dar papasakojo užsienio korespondentams, kad visi Irako piliečiai myli savo vadovą, nors ir žino, kad JAV netikės, kad tas vadovas gavo 100 procentų visų balsų. Amerika planuoja pulti Iraką, tačiau Amerika labai nukentės, nes kiekvienas Irako kaimas, kiekvienas namas bus fronto linija, irakiečiai gins savo demokratiją, kalbėjo Ibrahim, nurodęs, kad Saddam Hussein vadovauja Irakui jau nuo 1979 metų ir Irakas teturi vieną politinę partiją - Baath partiją nuo 1968 metų.

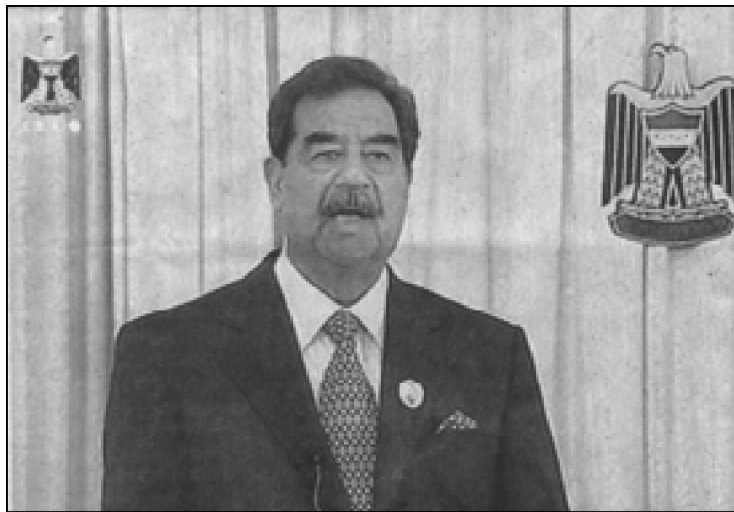
Užsienio korespondentų dėmesį atkreipė nedidelis Tikrit miestas su 100,000 gyventojų. Tai užkampis prie Tigro upės apie 100 mylių į šiaurę nuo Bagdado. Prie vieškelio į šį smėlio dykumų miestą kabo užrašai: "Prezidentas Saddam Hussein čia gimė". Aplink Tikrit matėsi daugiau kareivių, daugiau radaro stočių. Prieš septynerius metus buvusiam referendume Irako valdžia skelbė, kad šiame rajone už Saddam balsavo 99.96 proc. balsuotojų. Tikrit pastatai atrodė naujesni, ligoninės, valdžios įstaigos geriau prižiūrimos. Žiniasklaida tvirtino, kad Tikrit yra valdžios miestas, tikroji sostinė. Daug Saddam giminių paliko Tikrit ir užėmė valdžios vietas Bagdade. Tikrit mieste buvo pastatytas didelis universitetas, daug mečečių, ligoninių, kareivinių. Tikrite buvo pastatyti ir dideli prezidento

AR VERTA MUŠTIS?

poilsio rūmai toje vietoje, kur 1937 metais gimė Saddam Hussein, neturtingų ūkininkų šeimoje. Paprastai Tikrit nebuvo atidarytas užsienio korespondentams, tačiau šiame referendume balsuotojus buvo galima stebėti ir užsieniečiams. Jie buvo atvežti specialiais vėsinaimais Mercedes-Benz autobusais. Po balsavimo Tikrit piliečiai plovė avis ir vaišinosi patys, vaišindami ir užsienio reporterius. Šie sužinojo, kad prieš Saddam atėjimą į valdžią mieste nebuvo jokios mokyklos. Šį kartą surinkti vaikai po balsavimo šūkavo: "Bush, Bush, kur tu miegosi? Ogi po Saddam batais".

Prezidentas Bush toliau bando pašalinti iš Irako valdžios dabartinį diktatorių. Jungtinėse Tautose prieš karo žygį Irake

klausimą sprendžiant. Kaip žinoma, Kuveitas buvo išvaduotas 1991 m. Įlankos karo metu, kai Irakas bandė okupuoti jį kaip 19-tą Irako provinciją. JAV prezidentas Bush pergyvena tą faktą, kad Prancūzija nepritaria Irako puolimui, kai komunistinė Kinija laikosi daug šalčiau. Prezidentas Bush atsidėkojo Kinijos prezidentui Jian Zemin, pakviesdamas jį kaip svečią į savo Teksas ranchą, kur jau viešėjo Rusijos prezidentas Vladimir Putin ir Britanijos premjeras Tony Blair. Kinijos svečias aplankė Čikagą, Hustoną ir prezidento ūkį. Šitas vizitas labai pakėlė Kinijos vadovo prestižą, kada Prancūzijos atsakymas palaikyti Amerikos-Irako konfliktą sukėlė skilimą Jungtinių Tautų Saugumo taryboje.

Irako rinkimų spektaklyje nė vienas nebalsavo prieš Saddam Husseiną. *Irako TV via APTN*

pasisakė daugelis net ir draugiškų Amerikai ambasadorių. Net ir nedidelės Vatikano valstybės ambasadorius arkivyskupas Renato Martino pasakė, kad vienašališkas bet kurios šalies nutarimas pradėti karą būtų nelegalus.

Arkivyskupas pabrėžė, kad yra teisė gintis nuo teroro veiksmų, tačiau šiuo atveju Amerikai nedera pačiai vienai nuspręsti ar laimės taika ar karas. Net ir Kuveito atstovas Saugumo Taryboje pasakė, kad jėgos naudojimas turi būti paskutinis žingsnis Irako ginklų

Prezidentą Bush jau septintą sykį aplankė Izraelio premjeras Ariel Sharon. Buvo svarstoma, ką Izraelis turėtų daryti, jei staiga Tel Avive imtų sprogti Irako paleistos cheminių ar biologinių ginklų raketos. Prez. Bush pasakė, kad Izraelio premjeras yra pasirengęs gintis, nors iki šiol Izraelis nuošaliai stovi. Prancūzijos prezidentas Chirac lankėsi Egipte, kur pasakė spaudos atstovams, kad ginkluotas konfliktas Irake yra nereikalingas. Reikia veikti per Jungtines Tautas.

Keliais sakiniais

• **Irane**, kaip praneša Associated Press korespondentas Brian Murphy, yra karo veteranų ligoninė, kurioje gyvena 1980-88 karo su Iraku pacientai. Jų skaičių vis mažėja. Kiekvienas atodūsis yra skausmingas. Iraniečiai buvo patekę į cheminių ginklų ataką. Karui baigiantis Irako kariuomenė panaudojo garstyčių dujas Halabja kurdų mieste, kur žuvo 5,000 Irano karių. Pacientai išliko gyvi, tačiau labai sužaloti.

Veteranai papasakojo korespondentui apie nuolatinį skausmą, jie žino, kad ligoninė jų nepagydys, tik pratęs jų kančias. Daugelio plaučiai ir kitos kūno dalys yra išoperuotos, būvę kariai žino, kad jie miršta pamažu. Irako valdžia neigia šių dujų naudojimą, tačiau Jungtinių Tautų inspektoriai įtaria, kad tokių chemikalų dar tebėra Irako slaptuose sandėliuose.

(Nukelta į 3 p.)

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS

DIRVA

TEL. (216) 531-8150

FAX. (216) 531-8428

E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119-0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: EDITORIAL BOARD

DIRVA (UPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. Published weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. - Subscription per year - \$40.00, first class - \$63. Single copy - 75 cents. Air mail overseas - \$115.00.

Prenumerata metams - \$40.00, pusei metų - \$25.00, pirma klase - \$63. Oro paštu į užsienį metams - \$115.00. Atskiro numerio kaina - 75 centų. Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. Nespausdinti straipsniai grąžinami, tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

AIRIJA ATIDARĖ DURIS
DEŠIMČIAI VALSTYBIŲ

Kai JAV Atstovų rūmai pasisakė už NATO išplėtimą ir Senatas tai savo balsais patvirtino, Europos sąjungos komisija taip pat rekomendavo priimti Lietuvą ir kitas valstybes į sąjungą, tai liko dar viena kliūtis - Airija, nes jos Konstitucijoje įrašyta, jog priėmimui kitų valstybių į esamą sąjungą ji ne tik turi veto teisę, bet dar turi praveisti savo tautos atsiklausimą - referendumą. Spalio 19 d. airiai balsavo už Europos sąjungos išplėtimą. 2001 metais jie buvo pasisakę prieš tai, bet šį kartą Europos sąjungos išplėtimui jau pritarė 63 proc. balsavusiųjų ir tik 37 proc. prieš. Kai kur už priėmimą balsavo net 73 proc.

Prieš tai Lietuvos prezidento Valdo Adamkaus pasikalbėjimas buvo transliuotas per Dublino televiziją, o po balsavimo jis pareiškė pasitenkinimą, kad Airija pritarė Europos sąjungos plėtrai. Tai svarbus politinis sprendimas, kuris įpareigoja 10 valstybių kandidačių baigti pasitarimus ir panaikina teisinę kliūtį galutiniam vienbalsiam sprendimui. 14 valstybių jau buvo anksčiau pasisakiusios už plėtrą.

Briuselyje paskelbtame spalio 9 d. pranešime rekomenduojama pabaigti pasitarimus ir į ES priimti Estiją, Čekiją, Kiprą, Latviją, Lenkiją, Lietuvą, Maltą, Slovakiją, Slovėniją ir Vengriją. Reiškia, kad Lietuva yra pasirengusi tapti ES nare ir atitinka visus demokratinei valstybei keliamus reikalavimus. Nors teigiamai vertindama valstybių kandidačių pažangą, Europos sąjungos svarbiausioji institucija - Europos komisija primena tebevykstančią korupciją Latvijoje, Lietuvoje, Lenkijoje, Slovakijoje, Čekijoje ir nepakankamą teisės nuostatų įgyvendinimą teisingumo sistemose.

Europos komisijos pasiūlymą Briuselyje spalio 24-25 d. svarstė viršūnių susirinkime 15 ES valstybių vadovai. Galutinį sprendimą dėl kandidačių vadovai priims Kopenhagoje gruodžio mėnesį būsimoje aukščiausiojo lygio konferencijoje.

Žinių agentūros praneša, jog naujosios Europos sąjungos išlaidos per pirmuosius dvejus metus bus 40 milijardų eurų. Įdomiausia, kad tos išlaidos jau įrašytos į Sąjungos biudžetą. Be to, 15 Europos sąjungos valstybių dar turės padaryti sprendimą ir dėl jų paramos valstybėms kandidatėms žemės ūkiui. Tačiau tos plėtros vadovas Gunter Verheugen tiki, jog visos problemos bus išspręstos iki metų pabaigos. Europos komisijos pirmininkas Romano Prodi pasidžiaugė, sakydamas, kad “mes esame jau arčiau tikslo”. Šį kartą ir Vokietijos kancleris Gerhard Schroeder sutiko, jog Airijos balsavimai atidarė duris Europos sąjungos išplėtimui. Tuo pačiu metu Prancūzijos prez. Jacques Chirac, vykdamas į Viduriniuosius Rytus, pareiškė pasitenkinimą Airijos žmonėmis. Įsijungus dešimčiai valstybių, naujosios Europos sąjungoje bus 450 milijonų gyventojų.

Regis, teks Rusijai sutikti su nauja Europos valstybių sąjunga, prieš kurią dar ir dabar jos Vyriausybės atstovai sugalvoja įvairias nerealias kliūtis. O ta žemės sritis, kuri niekada nepriklausė Rusijai ir kuri tik laikinai administruoti buvo pavesta po karo Sovietų sąjungai Potsdamo konferencijoje, vis dar yra diskusijų pagrindas. Jei Rusija Karaliaučiaus srities Potsdame nebūtų išreikalavusi, tai šiandien jai nereikėtų reikalauti tranzito per Lietuvą, kadangi Lietuva turi pilną teisę to reikalauti iš keliaujančių per jos teritoriją.

S. Tūbėnas

ŽURNALISTAMS GALI TEKTI ATSKLEISTI
INFORMACIJOS ŠALTINĮ

Vilnius, spalio 23 d. (ELTA). Visuomenės informavimo įstatyme įtvirtinta absoliuti žurnalistų teisė neatskleisti žurnalistinio yra viena iš laisvių garantijų demokratinėje visuomenėje, tačiau negali būti absoliuti. Minėta nuostata prieštarauja Konstitucijai ta apimtimi, kuria nustatyta, kad viešosios informacijos darbuotojas turi teisę neatskleisti informacijos šaltinio net ir pažeisdamas gyvybiškai svarbius ar kitus ypač reikšmingus visuomenės interesus arba tada, kai reikia apginti asmenų konstitucines teises ir laisves bei vykdyti teisingumą.

Tokį nutarimą paskelbė Konstitucinis Teismas, išnagrinėjęs Seimo narių grupės kreipimąsi. Kaip primena ELTA, parlamentarai prašė ištirti, ar absoliučią žurnalistų teisę neatskleisti informacijos šaltinio įtvirtinantis įstatymo straipsnis neprieštarauja Konstitucijai, pagal kurią įstatymui, teismui ir kitoms valstybės institucijoms ar pareigūnams visi asmenys lygūs.

Konstitucinis Teismas konstatavo, jog laisvė netrukdomai ieškoti, gauti ir skleisti informaciją yra vienas iš atviros visuomenės, demokratinės valstybės pagrindų, todėl pagal

Konstituciją įstatymų leidėjas turi pareigą įstatymu nustatyti žiniasklaidos laisvės garantijas. “Įstatymu įtvirtinus žurnalistų teisę išsaugoti informacijos šaltinio paslaptį, ir kilus klausimui, ar turi būti atskleista informacijos šaltinio paslaptis, kiekvienu konkrečiu atveju reikia įvertinti, ar informacijos šaltinio neatskleidimu nebus pažeistos Konstitucijos saugomos vertybės. Tokių klausimų sprendimas yra teismo kompetencija”, - pabrėžiama Konstitucinio Teismo nutarime.

Pasak nutarimo, atskleisti informacijos šaltinį nėra būtina, jeigu teismas nenusprendžia, kad interesas atskleisti informacijos šaltinį nėra svarbesnis už interesą neatskleisti informacijos šaltinio.

Reikalauti, kad būtų atskleistas informacijos šaltinis, galima tik tada, kai tai būtina dėl Konstitucijos saugomo svarbesnio intereso, pabrėžiama nutarime.

Seimo narių grupė taip pat abejojo, ar Konstitucijai neprieštarauja minėto įstatymo nuostatos, numatančios, kad informacija apie asmens privatų gyvenimą gali būti skelbiama be jo sutikimo tais atvejais, kai informacijos paskelbimas nedaro asmeniui žalos,

taip pat jei ši informacija atskleidžia visuomeninę reikšmę turinčias privataus šio asmens gyvenimo aplinkybes ar asmenines savybes.

Konstitucinis Teismas konstatavo, jog ginčijamoje nuostatoje atsispindi viena iš žiniasklaidos priedermių ir veiklos principų - skelbti objektyvią ir teisingą informaciją. Minėta įstatymo nuostata pripažinta neprieštaraujančia Konstitucijai.

Nutarime pažymima, kad visuomenės interesus daugiau žinoti apie politikus valstybės ir savivaldybių pareigūnus bei visuomeninių organizacijų vadovus yra konstituciškai pagrįstas, nes šių žmonių elgesys gali turėti reikšmės viešiesiems reikalams.

Tačiau ši nuostata negali būti interpretuojama kaip leidžianti be asmens sutikimo skelbti bet kokią informaciją apie asmens privatų gyvenimą. Esama tokių privataus gyvenimo sričių (pavyzdžiui, intymus gyvenimas), apie kurias informacija be asmens sutikimo apskritai negali būti renkama ir skelbiama, nebent ir tik tuo mastu, kuriuo tai padeda atskleisti to asmens padarytą nusikaltimą.

TARPTAUTINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

Atkelta iš 2 p.

Keliais sakiniais

• **Šiaurės Korėja** pripažino JAV diplomatams, kad ji tęsia branduolinių ginklų programą ir bando kitus masinio žudymo ginklus. Šiaurės Korėja buvo pažadėjusi atsisakyti branduolinių ginklų ieškojimo programos, o JAV, Japonija ir Pietų Korėja pažadėjo padėti statyti taikos reikalams atominius reaktorius, bet to pažado netesėjo. Vašingtono įstaigose jau kilo klausimas, ar neteks Amerikai vienu metu kariauti dviejose pasaulio dalyse: Irake ir Korėjos pusiasaly.

• **Indonezijos** valstybės saugumo ministras paskelbė, kad jos šalpos organizacijos vadeiva Abu Bakar Bashir yra pripažintas teroristų organizacijai ir bus teisiamas.

• **Buvęs JAV prezidentas Jimmy Carter** gavo Nobelio Taikos premiją. Tai jau trečias JAV prezidentas laimėjęs šią tarptautinę dovaną. Pirmas buvo Theodore Roosevelt 1906 metais, antras - Woodrow Wilson 1919 m. ir dabar - Carter.

• **Kanados** vicepremjeras John Manley kritikuojamas spaudos, nes jis karalienės Elizabeth 12 dienų vizito Kanadoje proga, pareiškė, kad Kanada turėtų tapti respublika.

• **Indijos** valdomam Kašmire vyko balsavimas, įvairiuose išpuoliuose žuvo 800 žmonių. Indija paskelbė, kad ji atitrauks didelę dalį savo kariuomenės.

• **Indonezijos Bali** saloje, kurią mėgsta lankyti turistai, spalio 13 naktį sprogo galinga bomba, žuvo apie 200 žmonių. Valstybės departamentas atšaukė didelę dalį savo diplomatų. Tarp žuvusių daug australų ir europiečių.

• **Britanijos** premjeras T.Blair lankėsi Rusijoje, kur bandė prikalbinti prezidentą Putin, kad reikėtų būtinai nuginkluoti Irako režimą, kuris stengiasi gaminti masinio žudymo cheminius ir branduolinius ginklus. Blair kalbėjo, kad konflikto galima bandyti išvengti, tačiau masinio naikinimo ginklų reikia pašalinti.

• **Kenijoje** valdančioji politinė partija suskilo į dvi dalis, nes pasitraukdamas prezidentas Daniel Arap Moi pasiūlė balsuoti už mažai žinomą savo įpėdinį Kenyata, buvusio 1963 metais prezidentu, sūnų.

• **Prancūzijos** vyriausybė nusprendė išleisti daugiau lėšų moderniems ginklams įsigyti. Užsakyta daugiau karo laivų,

lėktuvų ir net lėktuvnešis už 87 milijardus dolerių.

• **Rusijoje** raketa bandė iškelti į erdvės orbitą komunikacijų satelitą. Po raketos iškilimo praėjus 20 sekundžių raketa sprogo. Plesetsk pakilimo bokšte žuvo vienas kareivis, aštuoni buvo sužeisti.

• **Jamaikoje** vyko parlamento rinkimai, kuriuos stebėjo užsienio politikai, jų tarpe buvęs prez. Jimmy Carter. Jamaikos pajamos daug priklauso nuo turistų, tačiau saloje vyksta daug nusikaltimų, kurie atbaido užsienio svečius ir jų paliekamus dolerius. Pernai buvo nužudyti 1,300 žmonių.

• **Olandijoje** iš pareigų pasitraukė premjeras Jan Balkenende, šioje vietoje išbuvęs vos tris mėnesius. Jis sakė negalįs veikti trijų partijų koalicijoje.

• **Sarajeve** įvyko Europos katalikų vyskupų suvažiavimas, priėmęs nutarimą pasmerkti ginkluotą konfliktą Irake. Apie 1,200 vyskupų patarė veikti prieš karą diplomatinėmis priemonėmis, nes politikai turėtų neužmiršti, kad vieno blogio negalima pakeisti kitu blogiu.

Senatoriaus Chuck Hagel (R) Omaha įstaigą puošia senatoriaus fotografija su Lietuvos prezidentu Valdu Adamkumi.

PREZIDENTAS PASMERKĖ TERORISTINĮ IŠPUOLĮ MASKVOJE

Vilnius, spalio 24 d. (ELTA). Prezidentas Valdas Adamkus pasmerkė teroristinį išpuolį Rusijos sostinėje, kurio metu įkaitais paimti civiliai žmonės.

Kaip informuoja ELTA, Lietuvos vadovas kalbėjosi su Rusijos ambasadoriumi Lietuvoje Jurijumi Zubakovu ir pareiškė užuojautą dėl tragiškų įvykių Maskvoje.

DRAMA MASKVOJE

Vilnius, spalio 24 d. (ELTA). Čėčėnijos Respublikos Ičkerija atstovės Lietuvoje Aminat Saijevos teigimu, įkaitų drama Maskvoje gali būti išspręsta, tik susėdus prie derybų stalo teisėtai išrinktam Čėčėnijos prezidentui Aslanui Maschadovui ir Rusijos prezidentui Vladimirui Putinui. Nepateisindama savo tautiečių teroristinio akto, įkaitų pagrobimo, A. Saijeva pabrėžia, kad ši akcija nebuvo sankcionuota nei Čėčėnijos valdžios, nei karinių vadovų.

“Nepripažįstu tokio kovos būdo, vienų žmonių kančia negali palengvinti kitų kančios”, - sakė Eltos korespondentei Čėčėnijos Respublikos Ičkerija atstovė Lietuvoje.

Kita vertus, už tai, kas dabar vyksta Maskvoje, A. Saijevos nuomone, atsakinga Rusijos valdžia, ketverius metus kariaujanti prieš Čėčėniją kolonijinį karą, vykdanči genocidą.

“Čėčėnijoje kasdien grobiami įkaltai, taikūs gyventojai, jie kankinami, žudomi. Rusijos spauda apie tai tyli, visuomenė nenori žinoti”, - sakė A. Saijeva.

Reikalavimai, kuriuos kelia įkaitų pagrobėjai - nutraukti karą Čėčėnijoje, pradėti derybas, pasak A. Saijevos, sutampa ir su Rusijos visuomenės nuomone. Kaip rodo apklausos, dauguma Rusijos gyventojų yra už šio karo nutraukimą.

A. Saijeva taip pat abejoja, kad grupė čėčėnų kovotojų, užgrobusių Maskvos teatro salėje daugiau kaip pusę tūkstančio žmonių, yra susijusi su tarptautinio terorizmo tinklu.

VOKIETIJOS PREZIDENTAS PASVEIKINO V. LANDSBERGĮ

Septyniiasdešimtąjį gimtadienį švenčiantį Seimo narį Vytautą Landsbergį pasveikinęs Vokietijos Federacinės Respublikos prezidentas Johannes Rau užtikrino, kad Lietuva savo kelyje į Europos Sąjungą ir toliau gali pasikliauti Vokietija kaip partnere.

Savo sveikinimo telegramoje Vokietijos Prezidentas akcentavo ir V. Landsbergio indėlį formuojant artimus ir draugiškus santykius tarp abiejų valstybių.

“Mes norime toliau gilinti šią draugystę ir dar labiau suartinti mūsų šalių žmonių tarpusavio sąitus. Nes ryšių įvairovė ne tik praturtina mūsų dvišalius santykius, bet ir prisideda prie tolesnio Europos vienijimosi”, sakoma sveikinime, adresuotame Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių) vadovui.

Vokietijos prezidentas J. Rau taip pat pažymėjo, kad Lietuvai atgavus Nepriklausomybę, V. Landsbergis nutiesė kelius svarbioms, kartais ir skausmingoms, reformoms savo šalyje. “Tuo pelnėte didelę pagarbą už Lietuvos ribų, o Jūsų šalis dar labiau priartėjo prie Europos. Savo kelyje į Europos Sąjungą Lietuva ir toliau gali pasikliauti Vokietija kaip partnere”, sakoma sveikinime. VFR Prezidentas J. Rau palinkėjo jubiliatui sveikatos, kūrybinio džiaugsmo bei Dievo palaimos.

Elta

PARLAMENTARAI AIŠKINASI, AR K. BOBELIS TEISĖTAI UŽIMA SEIMO NARIO VIETĄ

Vilnius, spalio 24 d. (ELTA). Seimo nariai konservatorius Arvydas Vidžiūnas ir centristas Gintaras Šileikis siekia išsiaiškinti, ar Seimo nario Kazio Bobelio, o gal ir kitų parlamentarų mandatas yra įgytas nepažeidžiant Lietuvos Respublikos Konstitucijos. Dėl to jie kreipėsi į Seimo pirmininką Artūrą Paulauską, Seimo Etikos ir procedūrų komisijos pirmininką Algimantą Salamakiną bei Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininką Zenoną Vai-gauską, informuoja ELTA.

Kreipimosi iniciatoriai mano, kad Seimo nario K. Bobelio mandatas, įgytas per 2000 m. Seimo rinkimus, gali būti kvestionuojamas. Jų pačių teigimu, tokia logiška mintis jiems kilo po Vyriausiosios rinkimų komisijos patvirtinimo, kad K.Bobelis JAV pilietybės

yra atsisakęs tik šių metų spalio 11 d.

Seimo nariai primena Konstitucijos nuostatas, kad buvimas susijusiam su kita valstybe priesaika ar pasižadėjimu (t.y. pilietybės ryšiais) laikytinas esmine kliūtimi asmeniui būti tautos atstovu. Pasak jų, 2000 m. rinkimai į Seimą vyko po Konstitucinio Teismo išaiškinimo, o K.Bobelis buvo aiškiai pareiškęs, kad neturi JAV pilietybės. “Paaiškėjusiame šių dienų kontekste toks tvirtinimas (pritariant Vyriausiajai rinkimų komisijai) gali būti įvertintas kaip sąmoningas Komisijos ir rinkėjų klaidinimas”, sako kreipimosi iniciatoriai.

Todėl jie ragina Seimo Etikos ir procedūrų komisiją nusišalinti, atlikti tyrimus, pateikti Seimui išvadas, o prirėkus - inicijuoti būtinas Lietu-

vos Respublikos Konstitucijoje ir Seimo Statute numatytas procedūras.

Kreipimosi iniciatoriai apgailestauja, kad savo aiškios ir principingos nuomonės dėl šios situacijos dar nepareiškė Seimo pirmininkas Artūras Paulauskas. “Kaip Jūs, kaip teisininkas, vertinate susidariusią būklę ir Vyriausiosios rinkimų komisijos darbo principus?”, klausia Seimo vadovo A. Vidžiūnas ir G. Šileikis.

Jie taip pat apgailestauja, kad Vyriausioji rinkimų komisija nebuvo pakankamai principinga ir stovinti Konstitucijos sargyboje. Kreipimosi iniciatoriai norėtų sužinoti Vyriausiosios rinkimų komisijos požiūrį į šią situaciją ir gauti atsakymą į principinį klausimą, ar K.Bobelis (o gal ir kiti Seimo nariai) turi teisėtą Seimo nario mandatą?

NETEKOME ALGIRODO RIMO

- rašoma V.Adamkaus užuojautoje.

Pasak Prezidento, netekome asmenybės, kurią ilgai prisiminsime, kurios darbais ilgai remsimės ir tvirtinsime save kaip tauta, kaip darni bendruomenė.

ELTA primena, jog šių metų spalio 7 dieną A.Rimą Prezidentas V.Adamkus apdovanojo Lietuvos Didžiojo Kuni-gaikščio Gedimino ordino Riterio kryžiumi, kurį Vašingtone jam įteikė Lietuvos ambasadorius JAV Vygaudas Ušackas.

BRIUSELYJE ES VIRŠŪNIŲ PASITARIMAS

Briuselyje spalio 24-25 d. įvyko Europos Sąjungos viršūnių susitikimas, kuriame 15 valstybių ir vyriausybės vadovai susitarė dėl ambicingos bloko plėtos į Rytus finansavimo.

Susitikę prieš pat viršūnių susitikimą, Prancūzijos prezidentas Jacques Chirac ir Vokietijos kancleris Gerhard Schroeder pasiekė svarbų susitarimą dėl ES Bendrosios žemės ūkio politikos išlaidų nuo 2007 metų, atverdami kelią paskutiniam derybų dėl Europos Sąjungos plėtos etapui.

Susitarimas leis Europos Sąjungos vadovams gruodžio mėnesį užbaigti derybas su 10-čia šalių kandidačių, kad šios 2004 metais galėtų įsiliesti į bloką.

“Mes abu pasisakysime už tai, kad nuo 2004 m. šalims kandidatėms būtų palaipsniui didinamos (subsidijos žemės ūkiui). 2007 m. jos pasieks tam nustatytą ribą, kuri iki 2013 metų galės kisti tik atsižvelgiant į infliaciją”, - sakė G.Schroeder žurnalistams.

J.Chirac patvirtino, jog toks susitarimas buvo priimtas ir pridūrė, kad tokiu būdu nuo 2007 metų bus išaldytos metinės BŽŪP išlaidos, kurios sudaro beveik pusė 95 mlrd. eurų siekiančio metinio ES biudžeto ir jos neviršys 2006 metų išlaidų. “Mūsų bendras noras yra kontroliuoti išlaidas visose srityse, ne tik žemės ūkyje”, - sakė Prancūzijos vadovas, pridurdamas, kad

reikėtų apriboti struktūrinius fondus skurdiesiems regionams ir, jo nuomone, mokesčių į ES biudžetą nuolaidą Didžiajai Britanijai.

Šiuo metu ES pirmininkaujančios Danijos ministras pirmininkas Anders Fogh Rasmussen, pasveikino Vokietijos ir Prancūzijos susitarimą, kuris turėtų palengvinti jo užduotį perduodant vadovų susitarimą dėl išlaidų šalims kandidatėms.

“Esu įsitikinęs, kad galų gale visi ES šalių lyderiai suvoks, kad mūsų laukia istorinis momentas, mes rušiamės priimti istorinį sprendimą ir jo neturėtų aptemdyti detalios diskusijos dėl ES biudžeto ir žemės ūkio”, - sakė jis.

BNS

Nors Antrojo pasaulinio karo metu lietuviai kaip žirniai pabiro po visus pasaulio žemynus, tačiau nepaisant kur jie bebūtų, rugsėjo 8-tąją jie būriasi atšvęsti Tautos šventę.

Pasaulyje yra daug tautų, bet ne visos turi ar gali švęsti savo tautos šventę, nes kai kurių laisvė yra okupantų suvaržyta, ar jų tautinė sąmonė nuslopinta, ar dėl kitų priežasčių jos negali savo tautinių jausmų viešai išreikšti. Ta padėtis mums yra gerai žinoma, nes ilgus metus - net šimtmečius, lietuvių tauta buvo carinės, vėliau komunistinės Rusijos pavergta ir kas savo tautinius jausmus tada viešai išreiškė, pelnė vienos krypties nemokamą bilietą gyvuliniame vagone į žiaurųjį Sibirą. Tūkstančiai už daug mažesnius nusikaltimus ten atsidūrė ir tik retas jų sugrižo. Ir jeigu 1918 metais tauta nebūtų išsikovojusi nepriklausomybę, tai mes dar ir šiandien nebūtume šios šventės šventę. Bet kadangi mūsų tautinė sąmonė, tautos šviesuolių dėka, buvo gyva ir jau buvome atkūrę nepriklausomą valstybę, tai vyriausybė įkūrė eilę valstybinių ir tautinių švenčių, kurių, greta Nepriklausomybės atgavimo, Tautos šventė yra pati svarbiausia. Čia nekalbu apie bažnytines šventes, kurios visuomet eina pirma visų kitų.

Šiomet jau 72-trą kartą šventėme Tautos šventę. Prisiminkime kodėl, kaip ir kada atsirado Tautos šventė. Mūsų Tautos šventė neatsirado kartu su tautos pradžia ar nepriklausomybės atgavimu, bet jos kilmė yra susijusi su Didžiuoju Lietuvos kunigaikščiu Vytautu. Mūsų tautos ilgoje ir garbingoje praeityje buvo daug ir kitų garbingų vyrų. Pavyzdžiui, karalius Mindaugas. Būdamas karalium jis vyresniškumu buvo net vyresnis už Vytautą, bet, nors juo didžiuojamės, mūsų pagarba Vytautui yra didesnė.

Taip pat buvo nemažai kitų garbingų karvedžių bei kunigaikščių, pvz., Gediminas su sostine ir pilimi Vilniuje, Kęstutis - Vytauto tėvas, ir kiti. Ir vėlesniais amžiais visa eilė iškilių tautos vyrų ir moterų, pvz., vyskupas Valančius, 1861 ir 1863 metų sukilimų vadai, Emilija Platerytė, Jonas Basanavičius ir kiti tautai nepaprastai nusipelnę asmenys, bet nė vienas nepaveikė tautos širdies jausmų, kaip Vytautas Didysis. Rašytojai ir poetai kūrė ir tebekuria jo garbei kūrinus; tapytojai tapė ir tebetapo jo garbingų žygių paveikslus, kurių bene svarbiausias yra Mateikos “Žalgirio mūšis”. Vincas Kudirka, Vytauto žygių dvasios įkvėptas eilėraštyje, tapusiame mūsų tautos himnu,

net ragina: “Iš praeities tavo sūnūs te stiprybę semia...”. Neabejotina, kad Kudirka tą giesmę kurdamas, turėjo Vytautą Didįjį ir jo garbingus žygius mintyje.

Nuo pat II-sios nepriklausomybės pradžios, t.y., nuo 1918 metų, šventėme kai kurias negausias valstybines šventes, kurių bene svarbiausia buvo ir yra nepriklausomybės atgavimo šventė. Bet 1930 metais, minint Lietuvos kunigaikščio Vytauto Didžiojo 500

XVII a. Lietuvos dailininkas. *Vytautas Didysis*. Iš Vilniaus Paveikslų galerijos rinkinių

metų mirties sukaktį, buvo suprasta jo didybė ir ypatingai iškeltas jo asmuo. Tais metais Tautos šventė buvo pradėta Vytauto didžiulio paveiklo nešimu per visą Lietuvos žemę. Paveiklo nešėjais buvo vyriausybės nariai, generolai, profesorai ir didžiulės minios visuomenės. Ta proga apie Vytautą buvo parašyta daugybė studijų, suvaidinta vaidinimų, surengta koncertų, sporto varžybų ir t.t. Kadangi Vytautas turėjo būti karunuotas Lietuvos karaliumi 1430 m. rugsėjo 8 dieną, tai tam įvykiui atžymėti 1930 metais rugsėjo 8-toji buvo paskelbta Tautos švente. Jei vasario 16-toji turėjo žymėti tautos prisikėlimą iš carų vergijos, tai Tautos šventė turėjo priminti senąją valstybę - kunigaikščių Lietuvą, ypatingai pagarsėjusią ir išplitusią Vytauto Didžiojo valdymo laikais.

KODĖL ŠVENČIAME TAUTOS ŠVENTĘ?

Karolis Milkovaitis

VYTAUTAS DIDYSIS

Asmuo, kurį visa tauta išskiria iš daugumos ir nusprendžia pagerbti, turi būti ypatingų nuopelnų žmogus. Tad susipažinkime su juo.

Vytautas, kilęs iš taurios kunigaikščių šeimos - jo motina Birutė, kai kurių istorikų teigimu buvo gražuolė, tačiau paprasta vaidilutė. Bet kitų

galingas princas, kardu nukariavęs 12 ar 13 šalių ir turi 10,000 pabaltotų arklių savo asmeniniame pulke.”

Tad, jeigu svetimšaliai apie Vytautą taip palankiai atsiliepė, tai nereikia stebėtis, kodėl visa mūsų tauta jį taip pamilo ir jo vardu universitetus, gatves, tiltus, kariuomenės pulkus pavadino, jo vardu vaikus krikštijame...

Bet jeigu, sakykime, kita tautis susidomėtų ir paklaustų, kuo tas jūsų Vytautas taip pasižymėjo, kad jį taip gerbiate? Ką mes atsakytume?

Drąsiai galėtumėm atsakyti, kad Vytauto Didžiojo karinio ir politinio genijaus dėka Lietuva buvo tapusi didžiausia Europos valstybe, kurios to meto sienas viename gale skalavo Baltijos, kitame - Juodųjų jūrų vandenys. Vytautui pergalingai pasipriešinus, veržli kryžiuočių “Drang nach Osten” galybės Žalgiriu buvo taip įtikinančiai sutriuškinta, kad jų palikuonys nuo to smūgio neatsigavo net 500 metų, t.y., iki 1-jo Pasaulinio karo. Tos Vytauto pergalės įtikinti, kiti į Lietuvą ginkluotų geidulių turėję kaimynai nusiramino ir nesiryžo prieš ją ginklo kelti. Taip Vytautui pasižymėjus ir tarptautinėje arenoje pagarsėjus, to meto Europos valdovai pripažino lietuvių Vytautą žymiausiu tų laikų valdovu, pasiūlė ir sudarė sąlygas jam karūnuotis Lietuvos karalium. Vytautas sutiko ir nutarė 1430 metų rugsėjo 8 dieną tapti Lietuvos karalium. Bet tas Vytauto mostas labai nepatiko kaimynams lenkams. Negalėdami Vytauto perkalbėti karūnos nepriimti, jie sumanė jo planus klasta suardyti. Apstatę pasienį, per kurį karūna bus vežama, kariuomenės būriais, jie tykojo imperatoriaus Zigmundo pasiuntiniais siunčiamas Vytautui ir jo žmonai karališkąsias karūnas smurtu pagrobti. Zigmundo pasiuntiniams pervaziavus sieną, lenkų kariai juos užpuolė ir karūnas pagrobė. Esu tikras, kad Krokuva tada džiūgavo, kaip Varšuva džiūgavo Želigovskiui 1921 metais klastingai Vilnių užgrobus. Tuo nešvarių karūnų pagrobimu lenkai ne tik Vytautui paenkė, bet visą lietuvių tautą užgavo. Karūnavimą reikėjo atidėti kitam kartui, būtent, lapkričio 8 dienai. Bet klastotę labai pergyvendamas Vytautas susirgo ir trumpai pasirgęs tų metų spalio 27 dieną mirė, turėdamas apie 80 metų amžiaus. Taigi, šiomet suėjo 572 metai nuo Vytauto Didžiojo mirties.

CARO VALIOJE

Vytautui mirus, Lietuva pradėjo silpnėti ir plotu siaurėti. Ir galiausiai 1795 metais Rusija, Prūsija ir Austrija trečią ir paskutinį kartą pasidalijo Lietuvos - Lenkijos žemes. Austrija prisijungė Lenkijos žemių dalį su Krokuva; Rusija užėmė Lietuvos žemes su Kaunu, Vilniumi ir Gardinu - iki Nemuno; Prūsija pasisavino Lenkijos žemių dalį su Varšuva ir Lietuvos užnemune, susiekiančia su Rytų Prūsais. Ir taip pasibaigė nepriklausomos kunigaikščių Lietuvos būtis.

Patekusi po Rusijos prispaudos jungu, lietuvių tauta, ypač valstietiškoji liaudis, buvo ilgomis baudžiaivos vinimis negailestingai kalama prie vergijos kryžiaus. Caro vyriausybė pastiprintomis, išradingomis priemonėmis stengėsi Lietuvą paversti rusiškuoju - caro valią vykdančiu kraštu. Lietuvos gyventojai buvo rusinami pravoslavų tikėjimo primygtinu piršimu, mūsų spausdinto žodžio uždraudimu bei kitomis priemonėmis. Caras net atsiuntė į Lietuvą gubernatorium pasižymėjusį budelį Muravjovą, kuris ištikimus lietuvių tautos vaikus be pasigailėjimo skynė iš kairės ir iš dešinės. Lietuvos bajorai, kurių dauguma buvo lenkų tautybės, prisiekę ištikimybę carienei Kotrynai II-jai, turėjo visas Rusijos bajorų teises, ir turėjo neribotą galią ant valstiečių baudžiauninkų, kurių dauguma buvo lietuviai. Bajorai galėjo savo baudžiauninkus mušti, apgaudinėti, pardavinėti kaip kokius beverčius daiktus - atskirai tėvus, atskirai vaikus. Jie dažnai vietoj pinigų, išlošdavo ar pralošdavo gražias mergaites, baudžiauninkų lietuvių jaunas dukteris. Už mažiausius nusikaltimus bajorai savo baudžiauninkus sunkiai bausdavo, dažną ištėmimu į žiaurųjį Sibirą, iš kur retas begriždavo. Kariuomenės amžiaus vyrus išsiųsdavo 25 metų karo tarnybai į Rusijos gilumą. Kadangi vidutinis žmogaus amžius tada buvo 40 - 50 metų, tai dažnas kariuomenėje mirdavo, ar žiaurumų neišlaikęs nusižudydavo, ar surusėjęs namo negriždavo. Kiek dėl to tauta neteko geriausio savo jaunimo, sunku suskaičiuoti.

Tačiau tauta visas jai daromas skriaudas didvyriškai pakėlė ir iškentėjo, ir 1918 metais išsivadavo ir atgavo nepriklausomybę. Bet praėjus vos 22 metams, tie patys rusai, tik dabar kraujo spalvos sielomis, vėl įgimto smurto priemonėmis užmerkė mūsų gražiosios nepriklausomybės akis, kurių nepajėgėme atmerkti ir vėl praregėti net 52-jus metus.

(Bus daugiau)

LIETUVIŲ FONDAS TIKISI PASIEKTI 20 MILIJONŲ

Edvardas Šulaitis

Apie Lietuvos fondą jau buvo ne kartą rašyta ir, be abejo, dar bus rašoma ir ateityje. Tai 40 metų gyvuojanti užsienio lietuvių įstaiga, kuri stipriai remia jaunimo bei kitų organizacijų kultūrinę, švietimo bei visuomeninę veiklą šiame krašte, o taip pat skirianti paramą ir Lietuvai.

Neseniai Lietuvos fondo nariai gavo šios organizacijos Tarybos pirmininko dr. Antano Razmos ir valdybos pirm. Povilo Kiliaus pasirašytus laiškus kur taip sakoma:

“Prieš 40 metų svajotas milijonas dolerių aukoto kapitalo jau peržengė 13 milijonų. Pridėjus nekilnojamą Lietuvos Fondo turtą, Fondo vertė viršija 15 milijonų. Jau treči metai iš eilės Fondo taryba leidžia skirstyti po vieną milijoną dolerių lietuvių darbams remti. Per 40 metų veiklos, Fondas yra paskyręs su viršum 11 milijonų dolerių paramos. Nors 2001-02 m. JAV-ių ir viso pasaulio birža niekam nebuvo palanki, Lietuvos Fondas konservatyviu investavimu išsaugojo pagrindinį kapitalą ir dar uždirbo apie vieną milijoną dolerių nerealizuoto pelno (“capital gains”).

Didelis Fondo kapitalas ir stambios skirstomos sumos, tačiau lietuvių darbams prašymai greičiau daugėja negu narystės ir aukos. Kokie bus sekantys metai biržoje ir kokios bus investicijų pajamos niekas nežino, bet visiems aišku, jog didesnis kapitalas duos didesnes pajamas. O jos reikalingos ne vienam ar kitam tikslui, bet plačiai lietuviškai veiklai remti.”

Toliau šiame laiške yra džiaugiamasi, kad išeivijos lietuviška veikla gyvuoja: lituanistinių mokyklų skaičius auga, jaunimo organizacijos ir stovyklos plečiasi, kultūriniai renginiai žydi.

O jiems, kaip teigiama, reikalinga Lietuvos fondo parama įskaitant ir sunkiose sąlygose esančias Vilniaus krašto mokyklas, mokytojus, studentus bei vertingus kitus švietimo, kultūros-mokslo projektus tėvynėje.

Turint tokius didelius uždavinius prieš akis, kaip čia cituojamame laiške sakoma, “turime kaip galima greičiau pasiekti 20 milijonų dolerių kapitalą.” Taip pat akcentuojama, kad Lietuvos fondo ateitis svarbi išeivijai ir Lietuvai. Todėl visi buvo pakviesti didinti savo piniginius įnašus, įrašyti į Lietuvos fondą nariais savo artimuosius, prisiminti jį savo palikimuose.

LF rudens sezono užsimojimai

Po vasaros karščių ir atostogų LF darbuotojai vėl grįžta prie rimtų darbų. Vasaros metu buvo surengtos tik tradicinės golfo žaidynės, kuriose dalyvavo 81 šios šakos mėgėjas.

Dabar tuojau seka didesni ir platesniam žmonių būriui taikomi renginiai. Meno globos komisijos pirm. dr. Gedimino Baluko rūpesčiu spalio 26 d. vakare Dailės muziejuje, įsikūrusiame PL Centre Lemonte, buvo atidaryta žymaus dailininko P. Domšaičio kūrinių (o juos yra įsigijęs Lietuvos fondas), parodos atidarymas.

Lapkričio 3 d. 11 val. ryto Palaimintojo J. Matulaičio misijos koplyčioje Lemonte bus atlaikytas šv. Mišios už mirusius LF narius.

O pats didžiausias šio rudens įvykis bus lapkričio 9 d. PL Centro didž. salėje. Tą šeštadienio vakarą bus tradicinis pokylis, kuris visada sutraukia daugiau negu 400 žmonių. Jo metu ne tik bus vaišinamasi ir linksminamasi (šiemet šokiams gros brolių Švabų orkestras), bet ir nemaža bus sužinoma apie patį Lietuvos fondą.

Anksčiau čia būdavo įteikiami tik stipendijų čekiai Čikagoje bei apylinkėse gyvenantiems lietuviams studentams. Nuo pernai pobūvio metu įteikiama ir LF steigėjo dr. A. Razmos vardo premija 20 tūkst. dolerių sumoje.

Praėjusiais metais ją gavo Vasario 16-sios lietuvių gimnazija Vokietijoje. Šiemet laureatas buvo ieškomas iš muzikos srities. Premiją nusinešė Lietuvos Valstybinis Vilniaus styginis kvartetas (jo nariai Audronė Vainiūnaitė, Girudutis Jakaitis, Artūras Šilalė, Augustinas Vasiliauskas).

Šie muzikantai iš Vilniaus specialiai tam savaitgaliui atvyks į Čikagą. Jie netik dalyvaus pokilyje, bet prieš jį duos koncertą tik jo dalyviams žemutinėje salėje. Taigi čikagiečiams bus reta proga ne vien tik susipažinti su šiais žymiais atlikėjais, bet taip pat išgirsti ir jų išpildomus kūrinius. Vilniečiai čia viešės labai trumpai - nuo ketvirtadienio iki sekmadienio, o tada vėl grįš į namus, nes ten laukia kiti įsipareigojimai.

Į šiuos lapkričio 9 d. renginius bilietų jau nedaug yra likę. Todėl norintieji patekti, turi galimai greičiau registruotis LF raštinėje, skambinant telefonu (630) 257-1616 (o jos adresas 14911 127 Street, Lemont, IL 60439 - toks pat, kaip ir PL Centro). Čia galima gauti ir naujiems LF nariams registracijos formų. 100 dol. įnašas suteiks galimybę įsijungti į šios didžiulės lietuvių finansinės tvirtovės narių šeimą!

Ruošiantis poezijos vakarui: iš k. Danutė Grigaliūnienė - OK narė, dr. Elena Marcelionienė - viešnia / prelegentė iš Lietuvos, Silvija Radvilienė - šokių mokytoja.

STUDIJŲ SAVAITĖ DAINAVOJE

Visus, atvykusius į Dainavą, pirmiausiai pasitinka nuostabi gamta ir nostalgiją gimtam kraštui sukeliantys lietuviški akcentai: rūpintojėliai, kryžiai, įvairios medžio skulptūros. Už tai galima pasakyti didžiulį ačiū Dainavos administracijai, nes iš tikrųjų ji darosi vis gražesnė kiekvienais metais. Jau vien tuo daugelį vilioja šis kampelis, nekalbant apie galimybę susitikti, pabendrauti su draugais, pažįstamais ar kolegomis, pasisemti naujų idėjų, pasidalinti mintimis.

Vienokių ar kitokių tikslų vedami, šiais metais į mokytojų studijų savaitę atvyko net 157 dalyviai. Jie atkeliavo iš Baltimorės, Clevelando, Čikagos, Detroito, Lemonto, Los Angeles, San Diego, Kanados ir net Vilniaus. Keturiasdešimt iš jų buvo A. Sakalaitės ir V. Jonaičio besimokančiųjų lietuvių kalbos grupėje. Visi lietuvių kalbos studentai su didžiuliu entuziazmu ir noru dalyvavo visuose stovyklos renginiuose. Išvažiuodami jie tikrai išsivežė ne tik papildę kalbos žinių bagažą, bet ir malonius prisiminimus apie lietuvišką poeziją, išmokę naujų dainų ir šokių.

Na, o įsikūrus ir pabendravus, M. Newsom (JAV LB Švietimo tarybos atstovė, Los Angeles šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos direktorė) pravedė susipažinimo vakarą, ir lituanistinių mokyklų mokytojai pradėjo darbą. Pirmoji paskaita buvo skirta prisiminti visą studijavimo Dainavoje kelią. Jau trisdešimt penkti metai, kai visi susirenka čia, kad galėtų pasidalinti savo patirtimi ir pasisemti naujų žinių. Paskaitą “35-metis Dainavoje” paruošė J.Kavaliūnas, buvęs ilgametis studijų savaitės organizatorius ir vadovas. Kadangi jis pats negalėjo atvykti, tai ją skaitė Čikagos lituanistinės mokyklos direktorė J. Dovilienė.

Antroji to ryto paskaita buvo “Mokyklų pranešimai”. Atstovai iš įvairiausių Amerikos kampelių pasidalino informacija ir patirtimi apie tvarką ir darbą savose mokyklose.

Kiek pailsėję ir papietavę, visi nekantraudami susirinko į viešnios iš Lietuvos paskaitą “Lietuvių kalbos dėstymas JAV mokyklose”. Vilniaus Pedagoginio universiteto profesorė E. Marcelionienė maloniai sutiko pasidalinti mintimis ir, žinoma, patarimais su mūsų mokyklų mokytojais. Ji yra lietuvių kalbos vadovėlių ir pratybų autorė, todėl buvo tiesiog neįkainojamos jos pastabos apie darbą su vaikais, norint kuo įdomiau ir efektingiau mokyti. Jos paskaitų apie lietuvių kalbą ir gramatiką buvo klausomasi visą savaitę. Profesorė netgi pademonstravo parodomąją pamoką “Garsas ir raidė”. Prieš atsisveikindama stovyklos pabaigoje, prof. E. Marcelionienė padovanojo mūsų mokykloms savo išleistų vadovėlių ir pratybų sąsiuvinį rinkinį. Tai buvo tarsi palinkėjimas sėkmės, saugojant ir puoselėjant lietuvių kalbą svetimoje krašte.

Šiais metais nemažas dėmesys buvo skirtas ir istorinių faktų dėstymui šeštadieninėse mokyklose. Dr. A. Idzelis nagrinėjo didžiuosius XX amžiaus įvykius Lietuvoje (Antiseministinės organizacijos Lietuvoje 1940/41 m.). Tiesiog būtina (taip vienbalsiai nusprendė visi dalyviai) akcentuoti šiuos faktus vaikams, nes dabar sklandantis požiūris į mūsų tautą, kaip į genocido vykdytoją, yra pasibaisėtinas ir istoriškai neteisingas. Taigi dr. A. Idzelio pateikti faktai bus didžiulė parama mokytojams klasėse.

Šeštadieninės mokyklos didžiausias tikslas - kalbos išsaugojimas. Taigi ir pagrindinė pamoka yra lietuvių kalba.

Paskaitoje “Mokinių kalbos taisyms” V. Bučmienė pasidalino patirtimi, kaip reikėtų padėti vaikams atsikratyti daromų klaidų, nemenkinant jų pasitikėjimo savimi. Antroje savo paskaitoje “Vien šokti neužtenka” prelegentė pasiūlė per šokių istoriją ir skirtumus su kitomis tautomis, nagrinėti jų bruožus ir, galbūt, net pabandyti charakterizuoti tautą. Buvo naudinga išgirsti, kaip per, atrodo, tokį paprastą dalyką kaip judesį, vaikai galėtų tiek daug pasakyti apie atskiras pasaulio generacijas.

Mokant neabejotinai reikalingi visi įmanomi būdai vaiką sudominti. N. Gierštikienės idėjos buvo kiekvienam įdomios. Mokytojai galėjo pamatyti, kaip yra naudojamos vaizdinės priemonės jos pamokose. Paskaitininkė mielai pasidalino su visais ta medžiaga, kuri, jos manymu, būtų vertinga lituanistinėse mokyklose. Tokiu būdu, netgi knygelės skaitymą galima paversti tikru kūrybiniu projektu.

Kiekvienas žinome, kad dirbant su vaikais reikalingos ne tik teorinės žinios, bet ir sugebėjimas su jais bendrauti taip, kad mokykla nepavirstų vien taisyklių ir reikalavimų rinkiniu, ypač šeštadieninės mokyklos. Dr. D. Boydston pamastymai apie “Kultūros įtaką mokinių motyvacijai” ir buvo vienas iš patarimų, kaip vaikus pritraukti ir sudominti. O V. Dėdinienės mintys apie hiperaktyvių vaikų mokymą leido kiekvienam pasvarstyti, kaip ir ką reikėtų daryti, kad esant tokiam vaikui klasėje darbas vyktų sklandžiai, o pats mokinukas jaustųsi supastas ir galėtų efektyviai mokytis. Žinias apie pedagoginį darbą taip pat papildė O. Gecevičienės paskaita “Pedagoginė sociologija”. Na o M. Newsom patarimai, kokia klasės aplinka daro kokią įtaką mokiniui, kiekvie-

(Nukelta į 7 psl.)

JUOŽĄ KATILIŲ AMŽINYBĖN PALYDĖJUS

2002 m. spalio mėn. 10 d. 7 val. vak., savo namuose, su šeima valgant vakarienę, mirties angelas pašaukė į amžinybę širdies ligos palaužtą taurų lietuvį j. ltn. Juozą Katilių, palikusį dideliame nuliūdime savo mylimą žmoną Oną Katilienę, dukrą Giedrę Stropienę ir jos vyrą Algirdą su septyniais vaikais, sūnų Vytautą, Rūtą Lee-Kilmontytę ir jos vyrą Webb Lowe, pusseseres - Aldoną Valiukonienę ir Saulę Jonynienę bei gimines čia ir Lietuvoje.

Juozas Katilius gimė 1915 m. birželio mėn. 20 d. Katiliškių kaime, Šunskų valsčiuje, Marijampolės apskrityje. Jo tėvas Vincas Katilius buvo pažangus ūkininkas, Steigiamojo Seimo narys. Šeimoje augo trys broliai - Vincas, Albinas, Juozas ir dvi sesutės - Suzana ir Magdalena, Juozas buvo jauniausias. Tėvai leido visus vaikus į mokslą.

1933 m. birželio mėn. 15 d. Juozas baigė Marijampolės Marijonų gimnaziją. Du metus studijavo technologiją, Vytauto Didžiojo universitete, technikos fakultete. 1935 m. rudenį buvo priimtas į Karo mokyklą aspirantų kursų atlikti karinę prievolę. Buvo priimtas kariūnu kandidatų į devynioliktą kadro kariūnų laidą, kurią baigė 1938 m. pakėlimu į jaunesniojo leitenanto laipsnį.

Tarnybai buvo pasiūstas į Ryšių batalioną Kaune-Šančiuose. Ten ištarnavęs 2 metus, 1940 m. balandžio 20 d. buvo perkeltas į Ginklavimo valdybą tęsti studijas technikos fakultete. Tie planai žuvo sovietams okupavus Lietuvą. 1940 m. lapkričio mėn. 1 d. Liaudies kariuomenės įsakymu buvo paleistas į atsargą.

Pirmosios sovietų okupacijos metu dirbo Medžio apdirbimo treste Kaune, vėliau Vilniuje. 1944 m. komunistams antrą kartą grįžtant į Lietuvą, taria sudiev numylėtai tėvynei. Tremties dienas praleidžia Hanau stovykloje dirbdamas Unroje.

1948 m. su visa šeima atvyko į JAV ir apsigyveno Woterburi mieste. 1960 m. Katilių šeima persikėlė į Kaliforniją ir gyveno Santa Monikoje, ten

Exultate choras 1989 metais.

įsijungė į lietuvišką veiklą. Jis tampa LKV “Ramovėnų” Los Angeles skyriaus nariu. Išrenkamas būti vėliavininku, o vėliau skyriaus valdybos išdininku. Šias pareigas ėjo labai sąžiningai. Kiek vėliau įstojo į Pensininkų klubą ir tapo jo išdininku.

Juozas Katilius - taurus lietuvis, giliai religingas, gero būdo žmogus, darbštus, paslaugus, sugyvenamas. Tad nenuostabu, kad jį visi gerbė ir mėgo. Jo pasitraukimas iš gyvųjų tarpo yra didelis nuostolis visai Los Angeles lietuvių nausėdijai, o ypatingai jo pasigesime ramovėnų eilėse.

Velionio palaikai spalio mėn. 17 d. buvo atvežti į Los Angeles šv. Kazimiero bažnyčią,

kurioje buvo susirinkę jo giminės ir draugai. Karstą nešė Vytautas Katilius, Romas Žemaitaitis, Vincas Anelauskas, Webb Lowe, Paul Dutch ir Gasparas Kazlauskas. Klebonas kun. Stanislovas Anužis sukalbėjo rožančių už velionio sielą. Bažnyčioje giedojo solistas Antanas Polikaitis ir bažnytinis choras, vargonais palydint muz. Viktorui Raliui. Spalio mėn. 18 d. buvo atlaikytos gedulingos šv. Mišios kurias atnašavo kun. Stanislovas Anužis. Mišių skaitymus atliko Birutėčių draugijos pirm. Alfonsa Pažiūrienė. Ramovėnų pirm. Antanas Mažeika tarė atsisveikinimo žodį. Velionio dukra Giedrė Stropienė jautriai prisiminė tėvelio gyvenimą. Rūta Lee-Kilmontytė pasigerėjo velionio džentelmeniškumu. Rūtos Lee vyras Webb Lowe apgailestavo netekęs gero draugo.

Parapijos salėje visi daly-

viai buvo pavaišinti pietumis. Programą vedė Rūta Lee, pakviesdama organizacijų atstovus tarti trumpus atsisveikinimo žodžius. Kalbėjo Vladas Gilyš Pensininkų klubo vardu, Alfonsa Pažiūrienė Birutėčių, Ema Dovydaitienė Dramos sambūrio, Kazys Karuža Šaulių kuopos, Marytė Šepkaitė Vyčių draugijos, Genė Plukienė Radijo valandėlės vardu ir Danutė Kaškelienė. Pietų metu velionio šeimos pageidavimu buvo priimamos aukos Lietuvos Partizanų Globos fondui.

Prie karsto duobės paskutines laidojimo apeigas atliko kun. Stanislovas Anužis. Sugiedota “Marija, Marija” ir Lietuvos Himnas. Ramovėnų pirm. Antanas Mažeika ir garbės narys Vladas Gilyš nuo karsto nuėmė ir sulankstę Lietuvos vėliavą įteikė velionio žmonai Onai Katilenei kaip tauraus kario simbolį.

Antanas Mažeika

CHICAGO, IL

ŽINUTĖ IŠEIVIJOS RAŠYTOJAMS

Išėivijos rašytojai, išleidę savo knygas 2001 m., prašomi jas atsiųsti Lietuvių Rašytojų dr-jos metinės premijos konkurso komisijai adresu: N. Užubalienė, 4730 W. 83 St., Chicago, IL 60652. Laukiame.

Prelegentas dr. Augustinas Idzelis skaito paskaitą “Didieji XX a. įvykiai Lietuvoje”.

STUDIJŲ SVAITĖ DAINAVOJE (Atkelta iš 6 psl.)

nam leido pamąstyti, ar nereikėtų ką nors ir pas save pakviesti.

Kursų dalyviai ne tik klausėsi paskaitų bet ir patys dalinosi jau įgyta patirtimi. Tokiu būdu visi sužinojo, kaip Los Angeles J. Venckienė veda dvasinio auklėjimo pamokėles, kartu įtraukdama į atskirus renginius ir visą šv. Kazimiero lituanistinę mokyklą. Arba, kaip tos pačios mokyklos pirmojo skyriaus mokytojai R. Raulinaitienė sekasi, sudarant pratimų knygelę J. Danilavičiaus “Aušrelei”. Diskusijų metu mokytojai dalinosi įvairiomis mintimis, bandydami

išspręsti vieną ar kitą problemą.

Na, bet ne nuo aušros ligutėms vyko vien rimtas darbas. Juk šiaip ar taip, aplinka priminė, kad susirinkome ir pailsėti. Kiekvieną vakarą laukė vis kitokia programa. Pirmąjį, prieš prasidedant kūrybingam darbui, visi susirinko susikaupimo vakare (J. Venckienė, Los Angeles šv. Kazimiero lituanistinė mokykla). Antrąjį buvo pagerbtas B. Brazdžionio atminimas (L. Apanavičienė, Čikagos lituanistinė mokykla). Trečiąjį - linksmasis “Linksmi vakarai” prie laužo, kuris pasibaigė liaudiškų dainų skambėjimu po žvaigždėtą Dainavos dangum. V. Mykolaičio-Putino

poeziją prisiminėme paskaitoje-vakare, kurį visiems dalyviams padovanojo dr. J. Kavaliūnaitė. Nepamirštas buvo ir talentų vakaras, kuriame galėjo ir didelis, ir mažas pademonstruoti savo sugebėjimus. O mažųjų stovykloje buvo tikrai nemažai: net 43. Taigi jų programos koordinatori Karinai Turnerytei buvo karšta savaitė ne tik dėl oro temperatūros. Net ir turint aštuonis pagalbininkus, rūpesčių tikrai užteko.

Po šešių dienų darbo ir poilsio atėjo laikas atsisveikinti. Viską vainikavo uždarymo vakaras, kuriam programą paruošė patys dalyviai. Kiekvieną dieną mokytoja D. Gedvilienė (Čikagos lituanistinė mokykla) mokė suaugusius ir vaikus naujų lietuviškų dainų, o tautinių šokių mokytojos N. Pupienė (Čikagos lituanistinė mokykla) ir S. Radvilienė (Lemonto Maironio lituanistinė mokykla) naujų šokių-žaidimų. Atsisveikinimas pavojo viena didele tautiška vakarone.

Pakiliomis nuotakomis ir su daugybe įspūdžių visi išsiskirstė. Tikiu, kad šiais mokslo metais daugelyje mokyklų tarsi girdės stovykloje įgytų žinių ir patirčių aidas.

*Giedrė Starinskienė,
Čikagos Lituanistinės
mokyklos Pirmo sk. mokytoja*

**20-mečio jubiliejus
2002 m. lapkričio mėn. 9 d.**

Sukaktuvinis koncertas - 6:00 v.v.

Dievo Motinos bažnyčioje - pagrindinis kūrinys su styginiu orkestru - Vivaldi “Magnificat”

Iškilmingas jubiliejaus pokylis

Tuoj po koncerto (apie 7:30 v.v.) Dievo Motinos didžiojoje salėje. Vakariene, šokiai, dainos, jubiliejaus iškilmės.

Stalus ar vietas rezervuokite Dievo Motinos svetainėje sekmadieniais ar pas Zitą/Petrą Stungius (440) **358-9968**
Kaina asmeniui: \$40, studentams/gimnazistams: \$25

LIETUVA IR PASAULIS

LANDSBERGIS ISPANIJOJE

Madride Lietuvos Seimo narys, Tėvynės sąjungos pirminkas Vytautas Landsbergis buvo apdovanotas medaliu, kurį jam už nuopelnus atkuriant Lietuvos nepriklausomybę bei pasiektą susitarimą su Rusija dėl jos kariuomenės išvedimo iš Baltijos valstybės, įteikė Madrido universiteto “Universidad Complutense” rektorius Rafael Puyol Antolin, praneša naujienų agentūra “Europa Press”.

Per apdovanojimo ceremoniją V.Landsbergis pasakė, kad nereikia puoselėti vilčių, jog Rytuose padėtis iš esmės pasikeitė, bei išreiškė abejonę dėl būsimo vaidmens, kuris Lietuvai ir kitoms naujoms narėms teks įstojus į Europos Sąjungą.

“Turbūt naujasis paktas tarp Rytų ir Vakarų dėl Lietuvos statuso skirsis ne tik tuo, kad jo nepasirašys Molotovas ir Ribentropas, bet ir tuo, kad jis bus skirtas šaliai, tapusiai pirmesnio pakto auka”, - teigė V.Landsbergis.

Pasak agentūros “Europa Press”, savo kalboje įtakingas Lietuvos politikas sakė, kad Lietuva su Vakarų valstybėmis turi būti atvira ir klausti, “ar šios valstybės nori ją pirkti ir už kokią kainą”. “Jeigu nepavyks paversti mūsų preke, ar tada mes sugriausime visą sandėrį?” - retoriškai klausė Lietuvos politikas.

Madrido universiteto rektorius R.P. Antolin pabrėžė būsimą Lietuvos svarbą Europos Sąjungoje. Universiteto vadovas teigė, kad Lietuva yra ir visada buvo Europos valstybė. “Tai šalis, kurioje yra susimaišę daug kultūrų ir civilizacijų, konkuravusių ir sugyvenusių per amžius”, - sakė jis.

LIETUVAI IR UKRAINAI PAVYKO SUSITARTI

Vilnius, spalio 23 d. (ELTA). Vilniuje lankantis Ukrainos prezidentui Leonidui Kučmai, buvo pasirašytas pakeistas laikinasis susitarimas dėl abiejų valstybių piliečių kelionių. Vadovaujantis šiuo dokumentu, Lietuvos ir Ukrainos piliečiams vizos galės būti išduodamos lengvatinėmis sąlygomis.

Igyvendindama su Europos Sąjunga suderinta derybinę poziciją, kaip primena ELTA, nuo kitų metų Lietuva ketina panaikinti bevizio režimo lengvatas jas turėjusiems rytinių kaimynių - Rusijos, Baltarusijos ir Ukrainos piliečiams.

Ukrainai priėmus Lietuvos pasiūlymus pakeisti laikinąjį susitarimą taip, kad jis neprieštarautų ES teisei, pavyko išvengti šio dokumento denonsavimo. Tuo tarpu susiderėti tuo pačiu klausimu su Rusija ir Baltarusija nepavyko, todėl su šiomis valstybėmis pasirašytus laikinuosius susitarimus dėl piliečių kelionių Lietuva panaikino, vizų išdavimo lengvatos šių valstybių piliečiams kol kas nenumatytos.

Lietuvos Vyriausybės patvirtintame pakeistame susitarime su Ukraina numatyta, jog vizų Lietuvos ir Ukrainos iš vienos į kitą šalį keliaujantiems piliečiams reikės, tačiau jas gauti bus paprasčiau.

Susitarime numatyta, jog kelių transporto ekipažo nariams, asmenims, turintiems pakankamai lėšų ir sveikatos draudimą, bei laivų įgulų nariams vizos bus išduodamos nereikalaujant kvietimo. Daugkartinės, iki vienerių metų, vizos galės būti išduodamos vairuotojams pagal pateiktus nacionalinių vežėjų asociacijų sudarytus sąrašus bei keleivinių traukinių brigadų darbuotojams. Ukrainos piliečiams, turintiems teisės į Lietuvos Respublikos pilietybės išsaugojimą pažymėjimą, ir jų šeimos nariams Lietuvos vizos bus išduodamos skubos tvarka, nemokamai ir nepateikus kvietimo.

LIETUVOS INICIATYVA STRASBŪRE

Vilnius, spalio 23 d. (ELTA). Strasbūre (Prancūzija), Europos Tarybos būstinėje, prasidėjo Lietuvos inicijuota regioninių organizacijų konferencija. Šiame renginyje buvo atstovaujama beveik dvidešimčiai organizacijų ir institucijų. Dvi dienas trukusį forumą pradėjo Lietuvos užsienio reikalų ministerijos valstybės sekretorius Evaldas Ignatavičius, kuris pasakė įžanginę kalbą.

Pagrindinė konferencijos tema - regioninis bendradarbiavimas stiprinant demokratinį pastovumą, užtikrinant žmogaus teises Europoje, įgyvendinant Europos demokratinius standartus. Ji surengta įgyvendinant šių metų gegužės 3 dieną Lietuvos sostinėje 44 ET valstybių pasirašytą Vilniaus deklaraciją. Tuo metu Vilniuje vykusioje ET Ministrų komiteto sesijoje, kaip primena ELTA, Lietuvos siūlymu buvo gvildinama tema apie regioninio bendradarbiavimo įtaką demokratijai ir pastovumui.

Dalyvavo ET, Europos Komisija, Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Organizacija, Jungtinių Tautų biuras Ženevoje, Baltijos Ministrų Taryba. Taip pat dalyvavo atstovai iš Baltijos jūros, Barenco ir Juodosios jūros regionų, Vakarų, Pietryčių ir Vidurio Europos politinio bei ekonominio bendradarbiavimo organizacijų bei Nepriklausomų Valstybių Sandraugos.

Lietuvių grįžimo į tėvynę informacijos centras

Po vieno JBANC direktorių pasitarimo Washingtone. Iš kairės Vello Ederma, Amerikos estų tarybos pirm., už jo Karl Altman, Latvių tarybos atstovas, Ingrida Lusiš, Latvių sąjungos pirm., prof. dr. Jonas Račkauskas, tuometinis JBANC pirm. ir ALTo pirm., Algirdas Rimas, buvęs JBANC valdybos pirm. ir ALTo atstovas Washingtone, spalio 20 d. pakviestas į Amžinybę, ir Mati Koiva, Estų sąjungos pirm.

LIETUVOS IR KUVEITO BENDRADARBIAVIMAS

Vilnius, spalio 24 d. (ELTA). Už darbą Lietuvoje ir už pastangas plėtojant Lietuvos ir Kuveito dvišalius ryšius Prezidentas Valdas Adamkus padėkojo priėmęs kadenciją baigiantį Kuveito valstybės ambasadorių Lietuvai Faisal R. Al-Ghais.

Lietuvos vadovas ir Kuveito diplomatas pasikeitė nuomonėmis apie padėtį Artimuosiuose Rytuose, aptarė galimybes plėtoti Lietuvos ir Kuveito ekonominį bei kultūrinį bendradarbiavimą.

ELTA informuoja, jog Kuveito ambasadorius Lietuvai reziduoja Vokietijos sostinėje Berlyne. F.R. Al-Ghais atstovavo savo šaliai Lietuvoje dvejus metus.

KNIGHTS OF LITHUANIA

Established 1913

SUPREME COUNCIL

FIRST NATIONAL PILGRIMAGE OF KNIGHTS OF LITHUANIA

The Knights of Lithuania recently concluded the 1st. National Pilgrimage to Washington D.C. from Friday October 11, to Monday, October 14th. Members of the Supreme Council, including Robert Martin, Brian Johnson, Nancy Pawasaukas, June Grenier, Ellie Nakrosis, Larry Misevicius and Joe Stiklius, met with Council 142 prezident Joseph Chaplik at the Lithuanian Embassy on Friday, October 11. Guests included John Nakrosis, Arlene Stiklius and Pranas Ciziunas. Everyone was greeted by Kęstutis Jankauskas, Minister-Counselor, Renata Alisaukas, 3rd. secretary and Dina Kopilevic, 3rd. secretary. Dina gave a short lecture on the book exhibition of Matityahue Strashue, a scholar, leader and book collector, on display at the Embassy. The group then gathered for coffee and refreshments in the Conference Room and were given an update on Lithuania and NATO by Kęstutis Januskauskas, who answered the many questions posed by our group, and then took part in some group photos with us. Afterwards we departed for the Marriott Hotel where all of us were staying.

On Saturday, October 12, the K. of L. members went on

a tour of the Franciscan Church and Monastery of Mount Sepulcher, a religious center for pilgrims and tourists of all faiths. It is built along the architectural lines of Hagia Sophia in Istanbul. The church and the grounds contain replicas of the principal shrines and chapels found in the Holyland; the main shrine being a replica of the Holy Sepulcher of our Lord, Jesus Christ. The crypt contains replicas of the catacombs of Rome and has fine copies of early Christian art and inscriptions. The Monastery itself, of simple architectural lines, is reminiscent of the monasteries of Europe. Upon completion of the tour, and some shopping, the K. of L. group returned to the Marriott for the supreme Council meeting at 1 P.M. Those not attending the meeting went to lunch and shopping. At the conclusion of the meeting, many of the members went to supper at Blackies, a popular steak house next to the hotel, a landmark in Washington for over 50 years, owned by the Auger family.

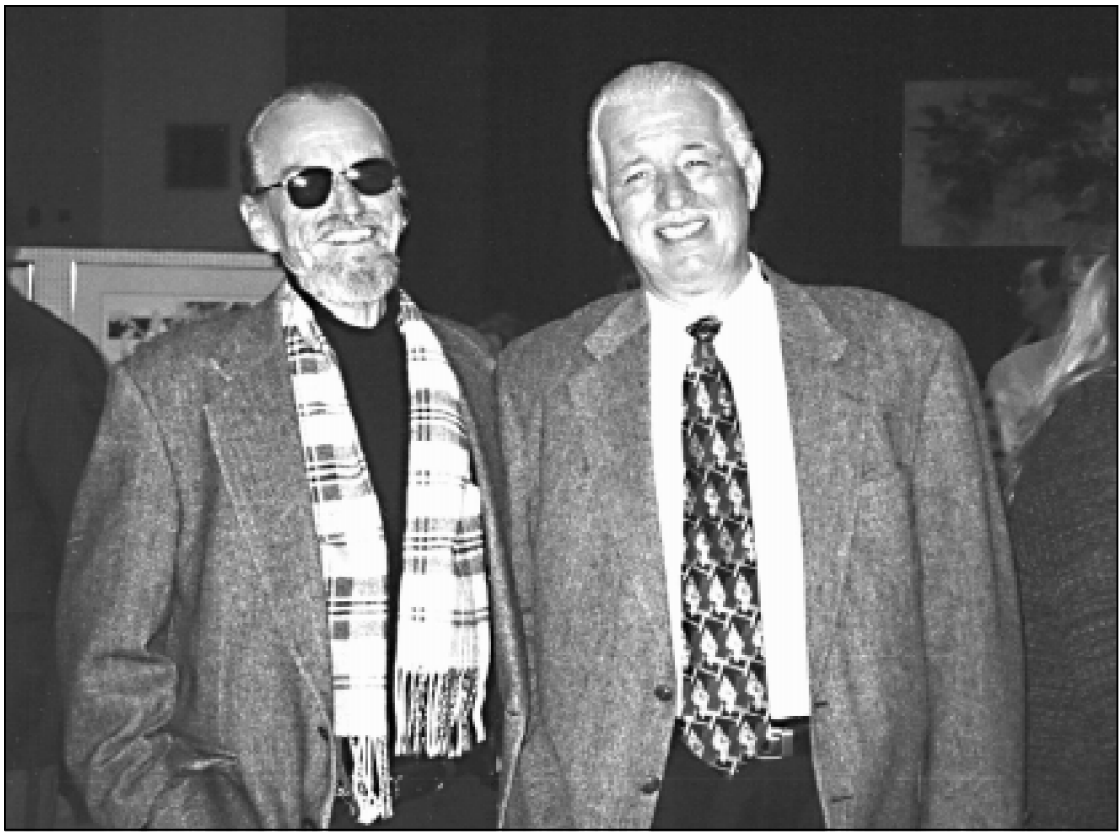
On Sunday, October 13, the Knights were taken by bus to the Basilica of the National Shrine of the Immaculate Conception for a personal tour and Mass in the main church.

Following Mass, the Knights proceeded to the Shrine of Our Lady of Šiluva chapel. Rev. Monsignor Joseph Anderlonis led a service of prayers, rosary and songs. Following the service, supreme Council president Robert Martin and Council 142 president Josepy Chaplik presented to Rev. Msgr. Michael J. Bransfield, rector of the Shrine, a donation on behalf of the Knights of Lithuania to help start the fund for the renovation of the Šiluva Chapel. Afterwards, the group stopped by the Shrine Shop, and then returned to the hotel.

At 3:30 the K. of L. group went on a sight seeing tour of Arlington Cemetery and the Washington monuments. The tour concluded at 6:30 and everyone returned to the hotel where many K. of L. members bid a fond farewell to return home. Those that stayed the extra day went out for dinner.

On Monday morning the group from Chicago bid everyone a fond farewell and got on the bus for the long trip home. We relish the great time and memories we all experienced as members of the 1st. National Pilgrimage to the Basilica and the Shrine of Our Lady of Šiluva.

Respectfully submitted,
Joseph V. Stiklius

Kairėje - menininkas Jonas Degutis su dailininku Rimu Laniausku.

Antano Kalvaičio nuotr.

DVIEJŲ PUSBROLIŲ MENO PARODA

Š.m. spalio 19-20 d. dailininkas Rimas Laniauskas ir stiklo menininkas Jonas Degutis Dievo Motinos parapijos auditorijoje eksponavo savo kūrybą. Parodą surengė korporacija “Giedra”. Clevelando lietuviai jau buvo pasiilgę tokios meno šventės, todėl parodą šeštadienį ir sekmadienį labai gausiai lankė.

Dailininkas R. Laniauskas parodoje eksponavo net 54 savo kūrinius, o stiklo menininkas J. Degutis - 33 kūrinius.

R. Laniauskas savo kūryba žinomas ne tik lietuvių tarpe, bet ir amerikiečių, nes savo darbus buvo eksponavęs New Yorke, Chicagoje, Youngstown ir Clevelande.

J. Degutis, nors savo stiklo kūrinius lietuvių kolonijoje nedemonstravo, tačiau savo darbais reiškėsi įvairiose meno mugėse, Glass Bubble projet patalpose, Scaravelelli galerijoje ir Art Gallery Willoughby, Ohio. Dievo Motinos parapijos auditorijoje - pirmą kartą.

Parodos atidarymo vakarą į auditoriją atsilankė daug meną gerbiančių svečių. Prieš oficialų parodos atidarymą svečiai visą valandą gėrėjosi eksponuotais abiejų menininkų kūrinių, jų spalvų ir formų harmonija.

Prasminga įvadine kalba parodą pradėjo V. Žilionytė - Leger, po jos kalbos dr. prof. J. Kavaliūnaitė svečius supažindino su meno esme ir jo ryšiu su žmogumi.

Svečiai buvo pakviesti į salės priėmimą, kur “Giedros” šventiškoj aplinkoj buvo paruoštas turtingas ir skoningai dekoruotas vaišių stalas. Čia visi vaišinosi ir vėliau vėl grįžo į salę gėrėtis meno kūrinių. Ir ne tik gėrėjosi, bet ir nemažai pasirinko savo namų aplinkai praturtinti.

Henrikas Stasas

Stebint dailininko **Rimo Laniausko** kūrinius, reikia pastebėti, kad jis naudoja gana gausią spalvų paletę, kuri nuo solidžių tirstų spalvų tęsiasi iki švelnių atspalvių ir tonų. Autorius vis randa naujų spalvų ir jų derinių, kurie sudaro žiūrovui išpūdingą poveikį ir verčia pajusti kūrinio dvasingumą bei polinkį grožiui.

Savo kūrybinei vaizduotei ant popieriaus išreikšti dailininkas vartoja akriliką ir akvarelę. Akrilika yra palyginus nauja, nes pradėta vartoti tik nuo 1940 metų, tačiau dabar daugiausia dailininkų naudojama. Šie dažai labai tinka kompozicijoms, kurios reikalauja ryškių spalvų, pvz. gėlėms, natūrmortams ir abstraktams. Tai matome ir dail. R. Laniausko kūryboj. Akvarelė reikalauja ypatingos technikos ir įgudimo, be to mėgsta vandenį.

Gana ryškus bruožas dailininko kūryboj, (nesakyčiau, kad tai absoliučiai neigiamas), tai komercinio meno žymė. Ir netenka dėl to stebėtis, nes dailininkas 35 metus dirbo to meno pramonėje.

Temų atžvilgiu labai įvairus ir kiekvieną temą vis kitu stiliumi išreiškia: realistiniai, moderniai, abstraktais ir t.t. Abstraktai ypač mažo formato į žiūrovą kalba gana įtikinančiai, ekspresyviūs, puikūs spalvų derinimu ir net žavintys. Pvz. kataloge pažymėtas nr. 40 *Žemės formos*. Didelio formato abstraktai to jausmo nesukelia. Kitas, kad ir ne abstraktas, bet mažo formato vaizdelis. *Žemės šešėliai* nuotaikinga žiemos aplinka, tikri žiemos meto šešėliai, labai tiktų atvirutei. Be to kai kuriems abstraktams duoti pavadinimai

nieko nepasako, geriau būtų palikti juos be pavadinimo.

Peizažai, užmiesčio vaizdai, prieplaukos spalvų atžvilgiu malonūs stebėti, tik kai kurie per daug perkrauti.

Apskritai dail. R. Laniausko kūryba šilta, ekspresyvi ir atitinkanti laiko ritmui.

Jono Degučio darbai naujiena Clevelando lietuvių kolonijoje, nes pirmą kartą čia savo kūryba dalyvauja. Tai labai savita jo fantazijos išraiška stikle.

Nors stiklas jau buvo žinomas prieš 5000 metų, tačiau stiklo pritaikomasis menas labiausiai buvo išvystytas viduramžiais Venecijoje ir vėliau perkeltas į netolimą salą Murano. Tad ir J. Degutis prie kai kurių savo vazų pridėjo užrašą “Murine”. Be abejo tai murano metodas, kai į baltą stiklą išpaužiamais spalvoto stiklo gabaliukais ir gaunama įdomi mozaika. Apskritai J. Degučio darbai labai spalvingi, gerų spalvų derinių ir meniško skonio. Kai kurios vazos ypatingos, nes ornamentuotos lydytu stiklu. Tai sunki technika, reikalaujanti didelio įgudimo, nes abu stiklo gabalai turi būti vienodos temperatūros. Be to, stiklo menininkas, kaip ir kitų sričių menininkai, turi savo mintis ir įvaizdžius, perkelti į egzistuosiančias realybes. J. Degučio eksponuoti stiklo darbai ir kalba apie jo vaizduotės galią ir ją perduoti į stiklą įvairiomis formomis ir spalvomis. Čia matėme spalvotas lėkštes, fantastinius ragus, dekoratyvias vazas ir įvairias miniatiūras. Tiek kūrybiniu pajėgumu, kiek ir darbo technika J. Degutis tikras savo srities menininkas - kūrėjas. Linkėtina jam sėkmės ir tobulėti šioje meno srity.

Stacy Lee

Linkėjimai Šūnui

*Dainuok apie jaunystę, džiaugsmą, svajones,
kalnų šaltinius, lietu ir upes,
apie pasaulio pragarus, kančias žmonių,
šventuosius himnus rojaus angelų.*

*Spalvų verpetuos paskandink save
ir vėl užgimk su rytmečio aušra,
o jei pritruks paletėje dažų,
išgauki juos iš rudens miškų.*

*Lai žemės šios nesenstanti siela
tavo kūryboj taps pradžių pradžia.
Kai mėnuo kops per kalnus debesų,
surask save spindėjime žvaigždžių.*

KETURIASDEŠIMTASIS “Dirvos” novelės konkursas

Skiriamos DVI PREMIJOS:

Pirmoji - 500 dolerių,
Antroji - 300 dolerių

**Iš A.A. SIMO KAŠELIONIO
palikimo, kurį tvarko “Korp! Neo-Lithuania”
Vyr. valdyba**

Tema: Autoriams suteikiama neribota teisė
patiems pasirinkti novelės temą
ir meninės išraiškos formas.

Paskutinė rankraščių įteikimo data - 2002 metų
lapkričio 1 d. (pagal pašto antspaudą).

Rankraščius siųsti šiuo adresu:

*Dirva, Novelės konkursas,
P.O. Box 19191
Cleveland, Ohio 44119-0191*

Konkurse kviečiame dalyvauti visus lietuvių
rašytojus, gyvenančius Lietuvoje, JAV ar bet
kurioje kitoje valstybėje.

Paruošimas: Konkursui siunčiami rankraščiai
būtinai privalo būti perrašyti rašomąja mašinėle
arba kompiuteriu ir pasirašyti slapyvardžiu. Tą
patį slapyvardį užrašykite ant pridedamo
užklijuoto vokelio, kuriame įdėta autoriaus
tikroji pavardė, adresas ir telefono numeris. Tik
laimėjusių vokeliai bus atidaryti. Nepremijuoti
rankraščiai grąžinami tik autoriams prašant jų
nurodytu adresu.

Vertinimo komisija paprasta balsų dauguma
sprendžia ką premijuoti.

PRENUMERUOKITE DIRVĄ

**METAMS - \$40,
PUSEI METŲ - \$25,
PIRMA KLASĖ - \$63,
ORO PAŠTU Į UŽSIENĮ
METAMS - \$115.00**

Mokslo metams prasidedant Šv. Jurgio bažnyčios klebonas kun. Juozas Bacevičius palaimino parapijos moksleivius.
G. Juškėno nuotr.

TĖVIŠKĖS SPALVOS

Clevelando lietuvių gyvenimą dešimtmečius puošė LTM Ansamblis **Čiurlionis**. Reprezentaciniais ir įvairių tautinių švenčių koncertais ansamblis nunešdavo mus į tėvynę savo dainomis, liaudies instrumentais ir tautiniais šokiais. Mirus ansamblio vadovui Alfonsui Mikulskiui, jo darbą tęsė Rytas Babickas ir paskutinius sėkmingus koncertus dirigavo dirigentas iš Lietuvos Gediminas Purlys.

Čiurlionio ansamblio išeivijos kelionė baigėsi, bet jis mums paliko meilę liaudies dainoms, kanklėms, rageliams, birbynėms, tautiniams šokiams.

Lietuvai atgavus laisvę mus lankė būriai svečių menininkų iš Lietuvos. Ansamblis **Ratilio** buvo artimas mūsų ansamblių dvasiai ir buvo priimtas su dideliu entuziazmu. Vėliau užplūdo įvairios pramoginės grupės, kapelos, operų solistai. Visa tai pagyvino mūsų renginius.

Dabar laukiam Lietuvos Dailės Muziejaus ansamblio **Kanklės**. Ši jų kelionė pavadinta *Tėviškės spalvos*. Jie inspiravo liaudies instrumentų sąjungą Lietuvoje, ugdė patriotinę dvasią.

Kanklės kaip ir **Čiurlionio** ansamblis plačiai koncertavo Europoje. Juos klausė dešimtys tūkstančių klausytojų, kurie girdėjo autentišką ir originalią lietuvišką muziką.

Ansamblio **Kanklės** sąstate penki muzikai, aukštų Lietuvos muzikos mokyklų

dėstytojai. Jų artistiškas užsienio scenose sulaukė entuziastingų muzikos kritikų įvertinimų, kaip pav. “...nuo scenos skriejo tiesiog nežemiška muzika”.

Dabartinį sąstatą sudaro: vadovė Lina Naikelienė - I kanklės, Virginija Alenskienė - II kanklės, Aušra Juškevičienė - bosinės kanklės, Irmantas Andriūnas - solo birbynė, Eugenijus Čiplys - birbynė, lumzdelis, solistė-sopranas Joana Gedmintaitė.

Ansamblio kelionę globoja JAV LB Kultūros Taryba. Clevelande koncertas bus lapkričio 23 d. šeštadienį, 6:30 v.v. Dievo Motinos parapijos salėje. Bilietai 15 dol. ir 10 dol. Telefonu užsakymai: Regina Čiuberkienė 216 / 481-8067. Lituanistinių mokyklų moksleiviams veltui.

Sveikinimus ir skelbimus programai prašome įteikti valdybos nariams iki lapkričio 13 dienos.

Į šią lietuviškos muzikos šventę visus kviečia JAV LB Clevelando apylinkės valdyba.

A. † A. IZABELĖ AVIŽIENYTĖ- KUMPIKIENĖ

Rugpjūčio 26 d. mirė
Izabelė Avižienytė-Kumpikienė, Dievo pašaukta,
sulaukusi 95-ųjų metų amžiaus.

Ji buvo gimusi Netičkampio kaime, Marijampolės valsčiuje-apskirtyje, 1907 m. sausio 23 d. Jos gyvenimas buvo, kaip ir jos gimimo laikas, audringas. Laike Pirmo Pasaulinio karo, vokiečiams sudeginus tėvų sodybą, su tėvais pasitraukė į Rusiją, kur praleido tris metus. Ji ten išmoko rusų kalbą, kuria ji puikiai kalbėjo. Grįžusi į Lietuvą po karo, baigė mokyklą ir Realinę Gimnaziją Marijampolėje, pirmąją mokine. Persikrausčiusi į Kauną pradėjo dirbti Žemės Ūkio ministerijoje, Veterinarijos departamente kaip raštininke. Paskui perėjo į Kanceliariją ir į Buhalteriją. Tuo pačiu laiku pradėjo studijuoti prancūzų kalbą ir literatūrą Vytauto Didžiojo Universitete, Humanitarinių Mokslų fakultete, Filologijos skyriuje, Kaune. Studentavimo metais priklausė Šaulėms ir Filiae Neo-Litvaniae. 1938 m. atliko diplominį darbą “Merimee novelistika” ir įgijo visas aukštąjį mokslą baigusios teises. 1938 m. pradėjo dėstyti prancūzų kalbą Alytaus gimnazijoje. 1939 m. Švietimo Ministerija jai suteikė stipendiją studijuoti Prancūzijoje, Sorbonne Universitete. 1939 m. rugpjūčio 23 d. ištekėjo už lakūno Juliaus Kumpikevičiaus-Kumpiko. Antram Pasauliniam karui prasidėjus, ir jos vyrui paskirtam Vilniaus Ruožo Transporto viršininku, ji gyveno Vilniuje iki 1944 m., kada pasitraukė su šeima į Vokietiją. Ten pradžioje gyveno Britų zonoje, paskui Prancūzų zonoje, Tubingen. 1949 m. atvyko į Ameriką ir visą laiką gyveno New Yorke. Amerikoje dirbo menišką darbą. Ji mokėjo septynias kalbas, buvo labai išsilavinusi, domėjosi menu, muzika, politika. Liūdesyje liko vienturtė duktė Giedrė ir giminės Amerikoje ir Lietuvoje.

Giedrė Kumpikaitė, Ph.D.

Žemiausia pokalbio minutės kaina
Skambinantiesiems iš JAV į Lietuvą

20 ct/min

- Nėra sujungimo mokesčio
- Kaina skaičiuojama 6s tikslumu
- Pokalbiai iki 10s neapmokestinami
- Jokių paslėptų mokesčių
- Sąskaitų tvarkymas internetu
- Skambučių išsklotinė internete

i

Sąskaitą galima atsidaryti
www.hermesphone.com
arba telefonu
1-877-748-7964
Informacija
info@hermesphone.com
arba
1-877-748-7964

Apsilankykite **www.hermesphone.com** arba paskambinkite **1-877-748-7964**

RENGINIŲ KALENDORIUS

LAPKRIČIO 9 d., šeštadienį, “Exultate” choro 20-mečio jubiliejinis koncertas ir banketas.

LAPKRIČIO 10 d., sekmadienį, 11:30 val. ryto Dievo Motinos parapijos Konferencijų kambaryje įvyks JAV LB Ohio apygardos susirinkimas.

LAPKRIČIO 17 d., nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p. - Šv. Jurgio parapijos rudens šventė.

LAPKRIČIO 23 d., šeštadienį, “Lietuvos Dailės Muziejaus Ansamblis Kanklės” koncertas. Rengia JAV LB Clevelando apylinkės valdyba.

2003 m.

VASARIO 16 d. Nepriklausomybės Šventės Minėjimas Dievo Motinos parapijos auditorijoje.

BALANDŽIO 5 d., šeštadienį, “Trys panteros”.

RUGSĖJO 28 d. Lietuvių diena, Lietuvių Meno Ansamblio “Dainava” koncertas Dievo Motinos parapijos auditorijoje. Rengia JAV LB Clevelando Apylinkės Valdyba.

Lietuvos fotomenininkų sąjungos “Prospekto” galerijoje Vilniuje atidaryta JAV gyvenančio fotografo Jono Dovydeno paroda “Sugrįžimas į paliktą kraštą”. Ekspozicijoje - per 60 darbų, sukurtų per pastarųjų šešerių metų keliones į Lietuvą. “Sugrįžimas į paliktą kraštą” - trečioji fotografo paroda rengiama gimtinėje.

A. † A. ANDRIUI MACKEVIČIUI

mirus, reiškiamo gilią užuojautą
žmonai EUGENIJAI,
dukroms DALIAI, RŪTAI, ŽIVILEI,
sūnui ARVYDUI, jų šeimoms,
giminėms ir artimiesiems.
Prisiminkime, kad mirtis nėra naktis, bet šviesa
ir nėra pabaiga, bet pradžia gyvenimo Dievo
artumoje ir šviesoje.

Atsiskyrimo liūdesyje kartu su Jumis liūdi
Visi Kazlauskai

A. † A. ALGIRDUI RIMUI

mirus, reiškiamo gilią užuojautą
žmonai RAMUNEI, sūnams ALGIUI ir ANDRIUI,
motinai p. BRONEI RIMIENEI
ir visiems artimiesiems.

Liūdimė netekę kilnaus lietuvio ir
brangaus bendradarbio.

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBA

Prasidėjo DIRVOS vėjus

Visiems *Dirvos* prenumeratoriams bei skaitytojams buvo išsiusti loterijos bilietai su prašymu juos išplatinti. Loterijos tikslas yra padidinti kapitalą, kuris yra labai reikalingas DIRVOS leidybos kasdieninių išlaidų padengimui.

Dėkojame visiems, kurie jau atsiliepėte. Skatiname visus išbandyti laimę, grąžinti šakneles ir pagal išgales pridėti auką. Visų, AUKĄ pridėjusių, sąrašas bus paskelbtas DIRVOJE.

Loterijos traukimas lapkričio 1-mą dieną.

“Vilties” draugijos valdyba, Dirvos leidėjai

B.LUBYS - NAUJASIS GARBĖS DAKTARAS

Kauno technologijos universiteto Senatas suteikė garbės daktaro vardą AB koncerno “Achemos grupė”, AB “Klaipėdos jūrų krovinių kompanija” prezidentui ir valdybos pirmininkui, Lietuvos pramonininkų konfederacijos prezidentui docentui dr. Bronislovui Lubiui, įvertindama indėlį įtvirtinant Lietuvos Nepriklausomybę, stiprinant šalies savarankiškumą ir ekonominę galią, plėtojant pramonę ir cheminę inžineriją, teikiant nuolatinę paramą universitetui.

United States Postal Service Statement of Ownership, Management, and Circulation		
1. Publication Title DIRVA	2. Publication Number 1517-5810	3. Filing Date SEP 26 2002
4. Issue Frequency WEEKLY	5. Number of Issues Published Annually 49	6. Annual Subscription Price 40.00
7. Complete Mailing Address of Known Office of Publication (Not printer) (Street, city, county, state, and ZIP+4) 19307 CHEROKEE AVE CLEVELAND, OHIO 44119-0191		
8. Complete Mailing Address of Headquarters or General Business Office of Publisher (Not printer) VELTIS, INC. THE AMERICAN LITHUANIAN PRESS & RADIO ASSN. 19307 CHEROKEE AVE CLEVELAND, OHIO 44119-0191		
9. Full Name and Complete Mailing Address of Publisher, Editor, and Managing Editor (Do not leave blank) VELTIS, INC. THE AMERICAN LITHUANIAN PRESS & RADIO ASSN. 19307 CHEROKEE AVE CLEVELAND, OHIO 44119-0191		
10. Owner (Do not leave blank. If the publication is owned by a corporation, give the name and address of the corporation immediately followed by the names and addresses of all stockholders owning or holding 1 percent or more of the total amount of stock. If not owned by a corporation, give the names and addresses of the individual owners. If owned by a partnership or other unincorporated firm, give its name and address as well as those of each individual owner. If the publication is published by a foreign corporation, give its name and address.)		
11. Known Bondholders, Mortgagees, and Other Security Holders Owring or Holding 1 Percent or More of Total Amount of Bonds, Mortgages, or Other Securities. If none, check box		
12. Tax Status (For completion by nonprofit organizations authorized to mail at nonprofit rates) (Check one) ☐ Has Not Changed During Preceding 12 Months ☐ Has Changed During Preceding 12 Months (Publisher must submit explanation of change with this statement)		
PS Form 3526, October 2000 (See Instructions on Reverse)		

13. Publication Title DIENA			14. Issue Date of Circulation Data Below SEP 24 2002	
15. Extent and Nature of Circulation				
a. Total Number of Copies (Net press run)				
1. Paid and/or Requested Circulation		2. Total Paid and/or Requested Circulation		3. Total (Sum of 1 and 2)
(1) Paid (Outside the United States)	1700	(2) Paid (Within the United States)	1145	2845
(3) Outside the United States	1700	(4) Within the United States	1145	2845
(5) Outside the United States	1700	(6) Within the United States	1145	2845
(7) Outside the United States	1700	(8) Within the United States	1145	2845
(9) Outside the United States	1700	(10) Within the United States	1145	2845
(11) Outside the United States	1700	(12) Within the United States	1145	2845
(13) Outside the United States	1700	(14) Within the United States	1145	2845
(15) Outside the United States	1700	(16) Within the United States	1145	2845
(17) Outside the United States	1700	(18) Within the United States	1145	2845
(19) Outside the United States	1700	(20) Within the United States	1145	2845
(21) Outside the United States	1700	(22) Within the United States	1145	2845
(23) Outside the United States	1700	(24) Within the United States	1145	2845
(25) Outside the United States	1700	(26) Within the United States	1145	2845
(27) Outside the United States	1700	(28) Within the United States	1145	2845
(29) Outside the United States	1700	(30) Within the United States	1145	2845
(31) Outside the United States	1700	(32) Within the United States	1145	2845
(33) Outside the United States	1700	(34) Within the United States	1145	2845
(35) Outside the United States	1700	(36) Within the United States	1145	2845
(37) Outside the United States	1700	(38) Within the United States	1145	2845
(39) Outside the United States	1700	(40) Within the United States	1145	2845
(41) Outside the United States	1700	(42) Within the United States	1145	2845
(43) Outside the United States	1700	(44) Within the United States	1145	2845
(45) Outside the United States	1700	(46) Within the United States	1145	2845
(47) Outside the United States	1700	(48) Within the United States	1145	2845
(49) Outside the United States	1700	(50) Within the United States	1145	2845
(51) Outside the United States	1700	(52) Within the United States	1145	2845
(53) Outside the United States	1700	(54) Within the United States	1145	2845
(55) Outside the United States	1700	(56) Within the United States	1145	2845
(57) Outside the United States	1700	(58) Within the United States	1145	2845
(59) Outside the United States	1700	(60) Within the United States	1145	2845
(61) Outside the United States	1700	(62) Within the United States	1145	2845
(63) Outside the United States	1700	(64) Within the United States	1145	2845
(65) Outside the United States	1700	(66) Within the United States	1145	2845
(67) Outside the United States	1700	(68) Within the United States	1145	2845
(69) Outside the United States	1700	(70) Within the United States	1145	2845
(71) Outside the United States	1700	(72) Within the United States	1145	2845
(73) Outside the United States	1700	(74) Within the United States	1145	2845
(75) Outside the United States	1700	(76) Within the United States	1145	2845
(77) Outside the United States	1700	(78) Within the United States	1145	2845
(79) Outside the United States	1700	(80) Within the United States	1145	2845
(81) Outside the United States	1700	(82) Within the United States	1145	2845
(83) Outside the United States	1700	(84) Within the United States	1145	2845
(85) Outside the United States	1700	(86) Within the United States	1145	2845
(87) Outside the United States	1700	(88) Within the United States	1145	2845
(89) Outside the United States	1700	(90) Within the United States	1145	2845
(91) Outside the United States	1700	(92) Within the United States	1145	2845
(93) Outside the United States	1700	(94) Within the United States	1145	2845
(95) Outside the United States	1700	(96) Within the United States	1145	2845
(97) Outside the United States	1700	(98) Within the United States	1145	2845
(99) Outside the United States	1700	(100) Within the United States	1145	2845

DIRVAI AUKOJO

E.Petrini, Jackson, MS 60
R.Bitėnas, Bronxville, NY 40
A.Dundzila, Port Orange, FL .. 25
V.Girdvainis, Lemont, IL 20
A.Stempužis, Wickliffe, OH ... 15
V.Janukaitis, Detroit, MI 10
A.Laucis, Mt. Olive, IL 10
V.Ramūnas, Euclid, OH 10
V.Ripškis, Evergreen P., IL ... 10
E.Saikus, Cleveland, OH 10
R.Tamulionis, St. Pete. B.,FL.. 10
B. Šimkus,
Santa Monica, CA 10
R.Zavodny, Maple Hts., OH 10
M.Yurkšaitis, Willoughby, OH 5

*Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame.*

Medicinos fakultete - katedros, institutai, klinikos

Pagal naują struktūrą Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą sudaro penkios katedros, du institutai, šešiolika klinikų, taip pat Mokomoji eksperimentinės chirurgijos ir patologinės fiziologijos laboratorija (vivariumas).

Po išsamių diskusijų, siekiant gilesnių bei visapusiškesnių studijų, geresnės mokslinio darbo koordinacijos bei racionalesnio lėšų panaudojimo, pasak fakulteto dekanės, profesorės Zitos Kučinskienės, nuspręsta visų pirma į bendrus padalinius jungti terapiją ir chirurgiją. Tokiu principu įsteigta prof. Aleksandro Laucevičiaus vadovaujama Širdies ligų klinika, prof. Balio Dainio vadovaujama Nefrologijos ir urologijos klinika, prof. Kęstučio Strupo vadovaujama Gastroenterologijos ir pilvo chirurgijos klinika, prof. Egidijaus Barkausko vadovaujama Neurologijos ir neurochirurgijos klinika.

Suvienytos Ortopedijos, traumatologijos ir plastinės chirurgijos klinikos vadovu išrinktas doc. Manvilius Kocius.

Medicinos fakulteto struktūroje atsiradusį Visuomenės sveikatos institutą sudaro Aplinkos ir sveikatos, Socialinės medicinos, taip pat Medicinos istorijos ir etikos skyriai. Stomatologijos institutas jungia penkis specializuotos pagalbos centrus.

OI, GRYBAI, GRYBAI - JŪS PATIEKA MANO...

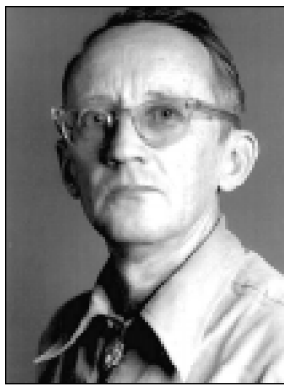
Lietuvoje dažnai girioje rinkdavome baravykus ir kitus grybus. Būta ten ir musmirių, kurių mes vengėme. Kaimo žmonės jomis nuodijo įkyrias muses, kurios sulėkdavo trobos virtuvėn.

Ir dėdės Samo krašte jų esama, bet čiagimiai jų nevalgo. Tačiau ateiviai iš įvairių kontinentų dažnai susigundo paragauti Amerikos grybų, nors dažniausiai nieko neišmano - jų nepažįsta.

Aną savaitę vėl skaitėme Clevelando dienraštyje apie ateivius iš Laos krašto, kurie Mosquito Lake State Parke (Trumbull aps.) rinktus laukinius grybus troškino ir valgė. Anot Bounyang, panašius grybus ji rinko Laoso krašte ir troškintus valgė. Šį kartą visas penketas tų valgytojų buvo nuvežti ligoninėn dėl apsinuodijimo grybais.

Anot virėjos, ji troškino violetinius, rudus ir baltus grybus, bene kelis kartus per pastaruosius porą metų. Tačiau šį kartą pati Bounyang Matchittton, 40 m., sunkiai susirgo ir tapo skubiai nuvežta ligoninėn, kad sustabdytų kenkimą kepenims. MetroHealth gydytojai ir mikrobiologai negalėjo nustatyti, kuriais grybais tie ligoniai apsinuodijo. Ursuline College biologas Brutt A. Bunyard, kuris pamatė troškintų grybų nuotrauką, tvirtino kad tai buvo musmirės - "amanita muscaria". Sunkoka atskirti nuodingus grybus nuo gerųjų. Juo labiau, kad Ohio krašte auga iki 2,000 laukinių grybų atmainų.

Saugiausius grybus rasite krautuvėse - "supermarkets", nes jie nerenkami miške, bet auginami ūkiuose.

Gerardas Juškėnas

PABRANGS KANALIZACIJOS MOKESČIAI

The Northeast Ohio Regional Sewer District - Šiaurės-rytų Ohio srities kanalizacijos apygarda pranešė spaudoje, kad kainų suliginimui Clevelando ir priemiesčių namų savininkai nuo 2003 m. sausio 1 d. mokės didesnius mokesčius už kanalizacijos naudojimą. Clevelando miesto vartotojams teks mokėti 84 dol. daugiau per ateinančius 4 metus. Priemiesčių gyventojams tas pabrangs iki 72 dol.

UPĖTAKIAI CUYAHOGA UPĖJE

1972 m. biologai Cuyahoga upėje tarp Akrono ir Clevelando nerado jokių žuvų. O dabar, po 30 m., ten randamos net 62 žuvų atmainos. Apstu visokių vabzdžių ir paukščių, kurie anksčiau buvo dingę ir dabar vėl gyvena paupyje. Tas viskas įvyko dėka Clean Water Act - Švaraus vandens potvarkio, kuriam anądien sukaiko 30 m. Pati upė privedė prie to pasikeitimo. 1969 m. Cuya-

hoga tapo tarptautiniu taršos simboliu, kur plūduriavo alyvos krešuliai. Įvedus švaraus vandens potvarkį, dabar upės vanduo tinka maudytis, o pagautos žuvys tinka valgyti. Švaresnė Cuyahoga atgaivino Clevelandą. Jos žemupyje atsirado "Flats" pobūvių rajonas, o Baltieji Rūmai suteikė Cuyahogai, vienai iš 14 JAV upių - National Heritage River - Tautinės upės paveldo vardą.

Mamuto griaučiai Clevelando gamtos muziejuje.

G. Juškėno nuotr.

ERIE EŽERO BĖDOS

Anądien skaitėme, kad Cuyahoga upė po 30 m. dėka Švaraus vandens potvarkio ir prie jos krantų gyvenančių pastangų sulaukė Tautinės upės paveldo vardo.

Deja, Erie ežero sveikata, į kurį įteka Cuyahoga upė, dar tiek nepagerėjo. JAV Didžiųjų ežerų tarpe ežeras yra pasukutinėje vietoje sveikatos atžvilgiu. Daug pagerėjimų ir jame atsiekta, bet štai neseniai tapo atrastos "mirties zonos", kur yra stoka deguonies. Kita nesėkmė - netikėtai tūkstančiai

vandens paukščių išgaišo, nes maitinosi botulizmo užkrėstomis žuvimis. Tokios kliūtys nepadeda, nors nuo 1960 m. ežere atsiekta dramatinio pagerėjimo.

Erie ežeras yra vienas sekliausių ir daugiausia biologiškai veiklių Didžiųjų ežerų tarpe. Tas parodo, kad įvairios problemos čia pasireiškia greičiau negu kituose Didžiuosiuose ežeruose. Tame ežere yra net 34 nevietinių žuvų atmainos, kurios varžosi dėl maisto su vietinėmis žuvimis

ir tuo pačiu pakeičia maitinimosi grandinę ("food chain") bei gyvenamą aplinką ("habitat"). Nevietinės atmainos - kaip "round goby" gali būti apkrėstos botulizmo. Tas jau pakenkė paukščiams. Darant nugaišusių paukščių skrodimus, jų gūžiuose rasta botulizmo užkrėstų žuvų. Erie ežero sveikatai pagerinti reikėtų sumažinti bei kontroliuoti nevietinių žuvų kiekius, apsaugoti, net atkurti gyvenamą aplinką, kontroliuoti maitinimą, o svarbiausia - atlikti daugiau tyrinėjimų.

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

EXPERTS ON TRAVEL TO EAST EUROPE

passports - visas - prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY FOR OVER 35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

P.S. TIRE Inc.
Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts, Mufflers, lube oil and Filter
• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN
Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm
Sat.: 8 am to 4 pm

866 E. 200 th St.
Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

JAKUBS AND SON
Laidojimo įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095

Telefonas: (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama, teikianti jaukią atmosferą rūdiesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

TAUPA
LITHUANIAN CREDIT UNION

**SAVI PAS SAVUS
KVIEČIAME VISUS Į TAUPĄ**

Telefonas (216) 481-6677; El. paštas TAUPA@AOL.COM
767 EAST 185th Street CLEVELAND, OHIO 44119

DARBO VALANDOS :
Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:00 v.r. - 4:00 p.p.
Penktadienį 9:00 v.r. - 6:00 p.p.
Šeštadienį 9:00 v.r. - 12:00 p.p.
Sekmadienį 11:00 v.r. - 12:00 p.p.

KIEKVIENA TAUPOMOJI SĄSKAITA IKI \$100,000 YRA APDRAUSTA (NCUA)